

Limbažu Novada Ziņas

Limbažu novada pašvaldības izdevums • 2019. gada 6. novembris • Nr. 11 (123)

Šajā numurā:

- Limbažu novada pašvaldības Domes priekšsēdētājs Didzis Zemmers komentē reformu. Intervija – **2. lpp.**
- Ko piedāvā ministrija? VARAM Reformu nodaļas vadītājs Arnis Šults par ATR mērķiem – **4. lpp.**
- “Reforma nav “akmenī iecirsta”. Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas deputāts Andris Kazinovskis – **5. lpp.**
- Ko domā novadnieki? Limbažnieku viedokļi – **6. lpp.**
- Zinātnieki reformu kritizē. Profesori Māris Pūķis un Staņislavs Keišs – **7. lpp.**
- Limbažu novads tagad. Infografika – **8. lpp.**
- Kāda plānota jaunā novada karte? Infografika – **9. lpp.**
- Runā Limbažu novada pašvaldības Domes deputāti. Viedokļi – **10. lpp.**
- Kaimiņos par reformu valda skepse. Alojās un Salacgrīvas novada vadītāju intervijas – **12. lpp.**

ATR skars katru Latvijas iedzīvotāju

Foto: Limbažu novada pašvaldība

Šodien Limbažu novada iedzīvotājiem tiek nodots “Limbažu Novada Ziņu” speciālizdevums par pašlaik valstī visaktuālāko jautājumu – administratīvi teritoriālo reformu (ATR). Reformu, kas raisījusi karstas diskusijas ne tikai starp valsti (Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas personā) un pašvaldībām, bet arī pašvaldību starpā. Protams, savs viedoklis par piederību vienam vai otram novadam ir arī teju katram Latvijas iedzīvotājam, jo galu galā mēs katrs dzīvojam kādā novadā, pilsētā vai pagastā. Un katram ir svarīga piederības sajūta savam pagastam, novadam, valstij.

Nevār noliegt, neskaidrību par ATR gaitu, par to, kā tad izskatīsies jaunā Latvijas administratīvā karte, par to, kādus īsti ieguvumus dos reforma vai kādi ir pastāvošie riski, ir ļoti daudz. Tāpēc Limbažu novada pašval-

dība uzskata par savu pienākumu iepazīstināt visus novada iedzīvotājus ar versijām par reformu, ar kritērijiem, kādus definējusi VARAM, ar viedokļiem, kurus izsaka gan limbažnieki, gan valsts līmeņa eksperti, gan, protams, arī mūsu kaimiņi – salacgrīvieši un alojieši, jo tieši ar

Salacgrīvas un Alojās novadiem VARAM plāno apvienot pašreizējo Limbažu novadu, saglabājot Limbažu pilsētu kā apvienotā Limbažu novada centru.

Vai tas ir pareizi? Vai reforma sasniegs mērķus? Vai raiti un ar savstarpēju cieņu izdosies izveidot kopēju Limbažu novadu? Šādi jautājumi bija aktuāli arī pirms desmit gadiem, kad tika veikta iepriekšējā administratīvi teritoriālā reforma. Tostarp – arī Limbažu novadā. Tolaik Limbažu novadā apvienojās Limbažu pilsēta un septiņi pagasti – Katvaru, Limbažu, Pāles, Skultes, Umurgas, Vidrižu un Viļķenes, izveidojot vienotu novadu. Pirms desmit gadiem sākotnējā skepse tika pārva-

rēta, cītīgā darbā attīstot gan pilsētu, gan novada pagastus. Vai tā būs arī tagad? Katrā ziņā situācija pirms desmit gadiem, kad 522 pagastu un pilsētu vietā tika izveidotas 119 pašvaldības, ir ļoti atšķirīga. Tāpēc Limbažu novada pašvaldība uzskata, ka iedzīvotājiem ir jābūt maksimāli pilnīgai informācijai par to, kas tad plānots un kādi ir viedokļi par reformas gaitu.

No VARAM un valdības ATR projekts jau nonācis Saeimā, kur konceptuāli atbalstīts atbildīgajā Saeimas komisijā. Tas nozīmē, ka reforma virzās uz priekšu. Kāds būs galarezultāts, atliek tikai minēt. Taču Limbažu novada pašvaldība vēlas, lai arī mūsu novada iedzīvotāji aktīvi

iesaistītos diskusijā, izteiktu viedokļus un savu redzējumu, ko un, pats galvenais, kā vajadzētu darīt, lai mūsu novads turpinātu attīstīties. Tādēļ “Limbažu Novada Ziņu” speciālizdevums par ATR var palīdzēt gūt ieskatu gan ministrijas, gan visu triju novadu – Limbažu, Alojās un Salacgrīvas – skatījumā par to, kā būtu jāveic reforma. Speciālizdevumā publicēti arī ekspertu, mūsu novada viedokļu līderu un Limbažu novada domes deputātu viedokļi.

Gaidīsim mūsu iedzīvotāju aktivitāti, jo galu galā reformas galvenajam mērķim ir jābūt iedzīvotājam – jebkura novada un jebkuras pilsētas. **LV**

Ar cieņu,
“Limbažu Novada Ziņas”

Didzis Zemmers: “Reformējot novadus, visa pamatā jābūt cilvēkam.”

Administratīvi teritoriālā reforma (ATR) savā ziņā nonākusi finiša taisnē – valdībā tā ir apstiprināta, tagad gaidāms Saeimas galavārds. Valdība vienojusies par novadu reformas plānu, kurš pašreizējo 119 pašvaldību vietā plāno izveidot vien 34 novadus un piecas republikas pilsētas. Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumprojektu, Limbažu novadu nākotnē veidos pašreizējās Limbažu, Alojas un Salacgrīvas pašvaldības. Gan par to, vai tieši šāds reformas variants ir vienīgais iespējams, gan to, kas gaida novadu pēc apvienošanās un kāds ir Limbažu novads šodien – saruna ar Limbažu novada domes priekšsēdētāju Didzi Zemmeru.

Šobrīd daudz tiek diskutēts par nepieciešamību veidot divu līmeņu pašvaldības. Politikas aizkulisēs pat runā, ka, iespējams, VARAM nāksies nopietni pievērsties otrā līmeņa pašvaldību izveidei. Vai, jūsuprāt, pie pašreizējā reformas varianta tas maz ir iespējams?

Tādā gadījumā būtu jāmaina likums, kurš pašlaik jau ir iesniegts Saeimā, un kurā piedāvāts administratīvi teritoriālais iedalījums ar 39 pašvaldībām. Izšķiršanās par otrā līmeņa pašvaldību izveidi nozīmētu, ka likums jāizstrādā praktiski no jauna, jo, turpinot pašreizējo reformas variantu, otrā līmeņa pašvaldībām īpaša pienesuma nav. Pirms apspriest šādu variantu, sākumā būtu skaidri jānoformulē, ar ko konkrēti pēc teritoriālā ziņā lielu novadu izveides šis otrais līmenis nodarbosies, kādas teritorijas tajā būs pārstāvētas?

Publiskajā telpā ne reizi vien izskanējis, ka VARAM piedāvātā administratīvi teritoriālā reforma būtībā atkārtoto kādreizējo padomju laiku rajonu robežas. Kādas ir jūsu domas?

Manuprāt, šie salīdzinājumi ir diezgan nekorekti, jo rajoni savā laikā bija tās pašas tagad daudz apspriestās otrā līmeņa pašvaldības, kuras mēs paši kā nevajadzīgas likvidējām. Kādreizējā Limbažu rajonā pirms 2009. gada reformas bija 16 pašvaldības, un rajona padomē kā lēmēji darbojās visu šo 16 pašvaldību vadītāji. Rajona padomes kompetencē bija tādas funkcijas kā izglītība, sociālā joma, veselība, sabiedriskais transports, civilā aizsardzība un plānošana, savukārt attīstība bija atsevišķo pašvaldību ziņā. Arī rajona padomes vadītāji nāca no pašvaldībām. Piemēram, Limbažu rajonu ļoti ilgu laiku vadīja Staiceles pagasta mērs, pēc tam Vidrižu pagasta mērs, tad Limbažu pagasta pārstāvis – mēs paši vien esam to visu veidojuši. Tomēr vienkāršs “kādreizējo rajonu restaurācijas” projekts nav iespējams pēc būtības. Kaut vai tādēļ vien, ka ministrijas piedāvātajā ATR variantā, pretstatā kādreizējiem rajoniem, būs viena pašvaldība ar vienu lēmējinstāciju. Tādēļ šāds salīdzinājums nav korekts, jo vērtē tikai kādreizējās rajonu un plānoto novadu teritoriju robežas, bet neko citu.

Tomēr šai vienai lēmējinstācijai sākumā var rasties ne viena vien problēma dažādo pašvaldību atšķirīgo saistošo noteikumu dēļ, un arī tādēļ, ka katrā konkrētā teritorijā dažādu jautājumu ri-

sināšanai jau ir izveidojusies sava noteikta kārtība, kura nu būs jāsalāgo ar citu pašreizējo novadu analogām funkcijām.

Es neteiktu, ka tas nav iespējams, taču to būs grūti paveikt tik īsā periodā, kāds droši vien tiks ierakstīts likumprojektā. Teiksim, gada laikā konsolidēt visus saistošos noteikumus jaunajai “lielajai” domei var būt sarežģīti. Tomēr zināma pieredze šajā ziņā novadiem jau ir, jo 2009. gadā dažādu pašvaldību saistošo noteikumu normas jau bija jāapvieno. Turklāt arī šodien mēs ik pa laikam atgriezāmies pie kādiem saistošajiem noteikumiem, tos uzlabojot, papildinot vai pieņemot pilnīgi no jauna. Problēma tā, ka pēc reformas šo saistošo noteikumu apjomus būs ļoti liels, un arī situācijas, kuras būs jāsalāgo, ir dažādas. Ja tiktu noteikts vismaz divus vai trīs gadus ilgs pārejas periods, to varētu darīt pakāpeniski, un tas būtu labāk arī novada iedzīvotājiem. Neaizmirsīsim, ka visam apakšā ir cilvēks – katra konkrētā novada iedzīvotājs – ar savām problēmām un vajadzībām. Taču nākotnē ilgtermiņā reforma dos ieguvumu. Piemēram, uzņēmējiem, kuri strādā plašākā teritorijā, nekā tikai viens novads vien, šobrīd katrā teritorijā jāievēro citi saistošie noteikumi, un, nedod Dievs, viņš kādas normas izpildē kļūdsies. Taču pēc reģionālās reformas pietiekami lielā teritorijā būs vieni un tie paši spēles noteikumi, tātad uzņēmējam nebūs nepieciešamas, piemēram, trīs rakšanas atļaujas, bet tikai viena.

Lielākā daļa no pašvaldību vadītājiem Latvijā nav apmierināti ar VARAM piedāvāto reformas variantu. Viens no argumentiem ir – ministrija nav ņēmusi vērā iedzīvotāju viedokli. Kāda, jūsuprāt, būs apvienoto pašvaldību iedzīvotāju kopdzīve jaunizveidotajos novados, ja jau tagad šis process rit tik magnēji un sāpīgi?

Ir pats par sevi saprotams, ka pašvaldības vienmēr iestājušās par savu teritoriju un mēģina saglabāt pastāvību. Tas ir tikai normāli, apsveicami un pareizi. Bet laiki mainās, un reforma ir vajadzīga. Cits jautājums – vai tai jānotiek šādā apjomā, tik radikāli mainot visu pašvaldību lielumu un dzīves kārtību.

Bet kā ir ar Limbažu novadu patlaban? Vai Limbaži varētu, tēlaini izsakoties, dzīvot arī pa vecam?

Runājot par Limbažu novadu gribu uzsvērt, ka esam ļoti stabili. Arī no likuma viedokļa raugoties, mēs jau šobrīd visos skaitliskajos

infrastrukturā rādītājos esam spējīgi izpildīt gan pašvaldībai noteiktās funkcijas, gan plānošanu un attīstību. Reformas rezultātā Limbažu novads var pat izrādīties zaudētājos, jo būs vienmērīgi jāatīsta visa jaunā, apvienotā novada teritorija, un saprotams, ka esošajam Limbažu novadam šī mērķa sasniegšanai būs jāiegulda nopietni resursi. Starp citu, līdzīgu situāciju Latvijā piedzīvojām jau 2009. gada reformas laikā, kad pilsētām tika pievienotas pagastu teritorijas. Sākotnēji pilsētas bija zaudētājas. Ja pilsētās bija liels resurss, iedzīvotāju skaits un notika attīstība, tad, apvienojoties ar pagastiem, kuros nereti situācija nebija pati labākā, tām nācās risināt daudzus ne vienāros jautājumus, bet daļu no pilsētām līdz tam pieejamajiem finanšu resursiem vajadzēja ieguldīt apkārtējās teritorijas situācijas uzlabošanā. Taču, pateicoties šai reformai, pagastos ļoti daudzas lietas tika sakārtotas, un pagastu iedzīvotāju dzīves līmenis galu galā cēlās.

Kad 2009. gadā veidojās jaunais Limbažu novads un sanāca jaunā dome, viens no būtiskākajiem uzdevumiem bija apliecināt mūsu pagastu cilvēkiem, ka viņu teritorijas nepalikās kā nomales, attīstība neapstāsies un ieguvums būs lielāks, kā esot vieniem pašiem. Minēšu vienu piemēru: viens no Limbažu novada pagastiem tolaik atradās praktiski uz maksātnespējas robežas. Tas bija laiks, kad Latvija atradās finanšu un pārvaldes krīzes situācijā, iekšzemes kopprodukts strauji kritās, bezdarbības līmenis arvien palielinājās, un, protams, ekonomiskā lejupslīde nevarēja neatstāt iespaidu arī uz reģioniem. Manis minētajā pagastā šajā laikā bija sākti realizēt lieli projekti, tostarp – arī būvniecībā, bet līdzekļu projektu turpināšanai un pabeigšanai vietējai pašvaldībai vairs nebija. Jaunajam novadam bija uzdevums šo situāciju normalizēt, to mēs arī darījām, un šobrīd minētajā teritorijā notiek attīstība. Taču toreiz bija ļoti svarīgi cilvēkiem parādīt, ka viņu pagastu centros un lauku teritorijās darbi neapstāsies, bet, tieši otrādi, situācija uzlabosies. Protams, nevar tā vienkārši salīdzināt toreizējo situāciju ar pašreizējo, kad ir trīs salīdzinoši stabili novadi, kuri katrs veido savu dzīvi un kuros katrā ir sava kārtība un attīstība.

2009. gadā no 26 rajonu 522 vietējām pašvaldībām galarezultātā tika izveidotas 119 pašvaldības, kas cita starpā pavēra arī krietni plašākas iespējas gan Eiropas Savienības struktūrfondu

Didzis Zemmers: “No likuma viedokļa raugoties, Limbažu novads jau šobrīd visos rādītājos ir spējīgs izpildīt gan pašvaldībai noteiktās funkcijas, gan plānošanu, gan nodrošināt attīstību. Tādā nozīmē mums reforma pat nebūtu vajadzīga.”

apguvē, gan citu finanšu instrumentu izmantošanā. Taču, līdzīgi kā šodien, arī toreiz, pirms 10 gadiem, lielākā daļa Latvijas pagastu par šo reformu nebija sajūsmā. Varbūt vēsture atkārtosies, un pēc ATR mūs gaida ieguvums?

Iespējams. Kā piemēru varu minēt Limbažu novada pagastos paveikto. Ir realizēti vairāki lieli investīciju projekti, jo mums ir svarīgi, lai cilvēki paliek šeit dzīvot, nebrauc prom no sava ciemata, lai viņiem ir piederības sajūta Limbažu novadam. Protams, bijuši brīži, kad pašvaldībai nācies pieņemt smagus lēmumus, taču tādos gadījumos meklējam risinājumus, lai iedzīvotāji tos izjustu pēc iespējas nesāpīgāk. Piemēram, 2011. gadā mazā skolēnu skaita dēļ nācās slēgt Friča Bārdas Pociema pamatskolu, taču 2015. gadā Pociemā izbūvējām bērnodārzu. Ieguldījām šajā projektā vairāk nekā 400 000 latus, un pirms celtniecības mums bija jāpierāda, ka bērnodārzam šajā vietā ir nākotne. Šobrīd bērnodārzs jau ir pārpildīts. Manuprāt, pociemieši šo pakalpojumu ļoti novērtē. Arī Viļķenes pagastā pagājušajā gadā realizējam pilna apmēra bērnodārza rekonstrukcijas projektu, ieguldot tajā vairāk nekā 800 000 eiro. Ozolaines bērnodārzam izbūvēta jauna katlu māja, Limbažu pagastā pārbūvēts ceļš “Jaunteteri – Jumpravmuiža – Virbotnes” posms un uz tā esošais tilts, Umurgas pagastā pārbūvēts pašvaldības grants ceļš “Laučiņi – Kubulnieki”, Skultes pagastā renovēta pirmsskolas izglītības iestāde “Aģupīte” un pārbūvēts grants ceļš “Kalnozoli – Ozolaine”, Pāles pagastā pārbūvētas telpas pirmsskolas grupām un pārbūvēts grants ceļš “Būdele – Jāņdzirnavas”. Vidrižu pagastā ieguldīts finansējums Vidrižu pamatskolas mācību vides uzlabošanai. Šīs teritorijas mums ir svarīgas, un cilvēkiem jābūt, ka, lai arī minētās teritorijas atrodas atālāk no centra, tās nav nomales, to iedzīvotāji nav aizmirsti un pamesti likteņa varā. Ja Saeima lems, ka teritoriālajai reformai jānotiek VARAM nospraustajā ietvarā, tad viens no svarīgākajiem jaunās novada domes uzdevumiem būs

panākt, lai visi novadā dzīvojošie cilvēki saprastu, ka viņu dzīves līmenis nepasliktināsies, bet drīzāk pat uzlabosies.

Viens no argumentiem pret VARAM virzīto reformu nekādi nav saistīts ar finansēm un projektiem, bet gan ar piederības sajūtu. Savam pagastam un pašreizējam novadam. Iedzīvotājiem ir bažas, ka, piemēram, Salacgrīva “pazudīs” no kartes lielajā Limbažu novadā...

Mēs visi esam sava novada, pilsētas vai apdzīvotās vietas ločālpatrioti. Savulaik, Limbažu novadam veidojoties, sarunvalodā dominēja tādi apzīmējumi kā “mēs” un “jūs”. “Mēs” novads, “jūs” pagasts... Mans uzdevums bija panākt, lai šis “mēs” un “jūs” pazūd, jo esam tikai “mēs”. Mūsu novads, mūsu cilvēki, mūsu pagasti, mūsu pilsēta, un mūsu visu kopējā piederības sajūta Limbažu novadam. Tāpēc drīzā nākotnē aktuāls būs jautājums par šīs mūsu kopējās piederības sajūtas radīšanu jaunajam, lielajam Limbažu novadam. Tas būs viens no ļoti būtiskiem un nebūt ne viegliem jaunās domes uzdevumiem. Jo pārmaiņas jau negribas nevienam – ne Salacgrīvas, ne Alojas novadam, un arī mums tās tā pa īstam nav vajadzīgas. Taču, ja Saeima lems par reformas īstenošanu, būs jauna situācija, kurā mums visiem nāksies dzīvot. Tāpēc jau šobrīd ir ļoti svarīgi veidot konstruktīvu komunikāciju ar kaimiņiem, bez kādiem “mēs esam labāki” vai “jūs esat sliktāki”...

Kā zināms, jauno novadu karti zīmēja VARAM, un ne jau Limbažu novads bija tas, kurš prasīja – pievienojiet mums Salacgrīvu un Aloju... Jūs, pretstatā Saulkrastu novadam, nepieprasījāt sev citu novadu pagastus.

Saulkrastu paziņojums: mēs veidosim savu novadu, dosiet mums no Limbažiem Skulti un Vidrižus, un paņemsim arī no Salacgrīvas novada Liepupes pagastu, tiešām bija ļoti nekorekts. Ja tā sāk veidot kaimiņattiecības, tad šādam iespējamam novadam nav

Viens no svarīgākajiem jaunās novada domes uzdevumiem būs panākt, lai visi novadā dzīvojošie cilvēki saprastu, ka viņu dzīves līmenis nepasliktināsies, bet drīzāk pat uzlabosies.

nākotnes. Ar tādu attieksmi jau pašos pamatos ielikta nemitīgas domstarpības un kaimiņu "kašķi". Nevar pret cilvēkiem izturēties kā pret lietu, kurus bez viņu pašu vēlmju noskaidrošanas un piekrišanas var vienkārši "paņemt", jo viņi saulkrastiešiem, lūk, ir vajadzīgi.

Vai tiešām Saulkrastu novada pārstāvji pirms šīs vēstules publikošanas neveica nekādas konsultācijas ne ar Limbažu, ne Salacgrīvas novadu?

Pie mums neviens nebrauca, neviens neinformēja par šādu iecerī un mūsu viedokli neprasīja. Par šo situāciju esam ļoti dusmīgi. Kaimiņi tā nerīkojas. Mūsu robežas jau nemainīsies, turpat līdzās vien esam un paliksim. Neatkarīgi no pārzīmētajām robežām. Protams, ir jācinās un jāizstāv savas intereses, taču, ja to darot, tiek sabojātas attiecības ar kaimiņiem, pēc tam to visu nolīdzināt būs grūti. Saulkrastu piedāvājums no attīstības viedokļa ir pilnīgi neļģisks. Jo, piemēram, kur ir Vidriži, un kur Saulkrasti! Taču visus priekšlikumus skatīs Saeima, un jācer, ka šajā gadījumā dominēs veselais saprāts.

Viens no argumentiem par labu administratīvi teritoriālās reformas veikšanai ir arī lielāku līdzekļu piesaiste no Eiropas Savienības fondiem. Tajā pašā laikā pašvaldību naudas līdzekļi un kredītsaistības ir arī viens no galvenajiem reformas pretinieku argumentiem.

Šo jautājumu risinājumi būs jāmeklē jaunajām novadu domēm. Taču šobrīd tiešām vērojama tendence, kad viens novads cenšas ieskatīties kaimiņu makā, lai vērtētu, cik lielas tad viņiem ir kredītsaistības, un jau sarēķinātu, vai un cik daudz būs jāatdod jau "mūsu cilvēkiem". Taču nedomāju, ka pašvaldību gadījumā kredītsaistības būtu kaut kas slikts. Mūsu gadījumā kredītsaistības ir normas robežās un tās veidojušās tādēļ, ka veikti lieli un vajadzīgi darbi. Īpaši periodā, kad notiek Eiropas Savienības fondu apguve. Šogad un

nākamgad Limbažu novadā vienlaikus tiek realizēti desmit lieli projekti, un līdz ar to naudas plūsmai jābūt tādai, lai mēs to varētu izdarīt. Nākamais gads mums būs tiešām sarežģīts, bet aiznākošais novadam jau būs ļoti labs. Tie darbi, kas ir izdarīti – vai tas ir sakārtots ceļš, iela, apgaismojums, renovēta skola, bērnudārzs vai doktorāts –, tie vairs nebūs jādara. Tas ieguldījums jau nekur nezūd. Sakārtota infrastruktūra, skolas un bērnudārzi ir viens no galvenajiem "ierociem" pašvaldību arsenālā par savu iedzīvotāju skaita saglabāšanu un ja vien iespējams, pat palielināšanu. Tā ir šobrīd visā Latvijā aktuālā cīņa par iedzīvotājiem. Lai viņi neaizbrauc no savas teritorijas – novada, pilsētas vai pagasta, un, protams, tas prasa ieguldījumus. Jo īpaši jau raugoties no konkurences viedokļa. Mums praktiski blakus ir Cēsis, Sigulda, Rīga, Pierīga, un no mums tas prasa diezgan lielu sparū savu iedzīvotāju saglabāšanā. Tas ir viens no iemesliem, kādēļ nedrīkstam apstāties un teikt: mūsu novadā viss ir labi, un vairāk neko nevajag. Tā nekad nebūs. Tāpēc arī vajadzīgas tādas lielas investīcijas kā, teiksim, peldbaseina izbūve, pateicoties kuram visiem mūsu skolu audzēkņiem ir nodrošināta peldētapmācība. Nav noslēpums, ka starp novadiem un pilsētām iedzīvotāju piesaistē valda liela konkurence, un, ja cilvēks ir nolēmis mainīt dzīvesvietu, viņa izvēlē lielu lomu spēlē daudzi faktori. Piemēram, Limbažu novada teritorijā ir skolas ar labi sakārtotu infrastruktūru, bērnudārzi, labas brīvā laika pavadīšanas iespējas. Bērniem uz vienas ielas pieejamas sporta un kultūras aktivitātes, dažādi pulciņi, mākslas skola, mūzikas skola, ir peldbaseins, tepat netālu ezers – kādēļ gan neizvēlēties šo vietu?

Kādi ir galvenie faktori, kuri kalpo par labu Limbažu novada kā dzīvesvietas izvēlei?

Pirmām kārtām tā ir drošība un stabilitāte. Pavadot no rīta bērnu uz skolu, vecākiem nav bažu par viņa drošību. Bērns mierīgi kājām aizies uz skolu, pēc tam apmeklēs

Limbažu novada pašvaldības Domes priekšsēdētājs Didzis Zemmers ir vadītājs ar pieredzi, tostarp – jau pieredzējis iepriekšējo administratīvi teritoriālo reformu pirms 10 gadiem.

savus interešu pulciņus, atnāks apkal, un nekādam uztraukumam nav pamata. Šeit ir klusa, mierīga un sakārtota vide. Kādreiz smejos – ja bērns sāks iet dārziņā, kurš atrodas centrā uz Parka ielas, tad uz šīs pašas ielas esošajā mācību iestādē viņš sāks arī savas skolas gaitas un pabeigs vidusskolu.

Pilsētā ar skolu infrastruktūru problēmu nav, bet kā ir ar izglītības iestāžu sasniedzamību pagastos? Skolas autobusi ir ļoti liela problēma daudzos Latvijas lauku reģionos. Kā ir Limbažu novadā?

Kopumā skolēnu pārvadāšanas loģistika visā valstī ir ļoti sarežģīta, jo īpaši teritorijās, kur ir gan apdzīvotas vietas, gan viensētas, un dažādi ceļu stāvokļi. Limbažu novadā mēs šo jautājumu risinām veiksmīgi, un izmantojam dažādu skolēnu pārvadāšanas veidus. Katrā pagastā ir maršruti, kurus aptver pašvaldības autobusi, mēs pērkam šo pakalpojumu arī no komersanta, kurš konkrētā laikā izbrauc noteiktu maršrutu, skolas autobusa pakalpojumus nodrošina arī komersants, kurš Limbažu novadā nodarbojās ar pasažieru pārvadājumiem sabiedriskā transporta tīklā. Visus šos maršrutus cenšamies salāgot ar stundu sarakstu, lai bērni laikus nokļūtu skolā un pēc mācību beigām viņiem nebūtu ilgi jāgaida. Pēdējie pārkarājumi veikti Vidrižu pagastā. Iepriekš šai pagastā kursēja viens pašvaldības autobuss, kuram bija jāveic divi lieli loki pa divu pagas-

tu teritoriju, un bērniem, kuri ar pirmo maršrutu nokļuva skolā, līdz mācību sākumam bija jāgaida apmēram stunda. Šogad vienā maršrutā izbrauc sabiedriskā transporta autobuss, otrā – skolas autobuss.

Taču, ja jaunajā izglītības likumā būs, manuprāt, pārāk skarbie noteikumi par lauku skolu bērnu skaitu, tad novadu pašvaldībām risinājumus nāksies meklēt arvien biežāk. Ja skolu, kurā nav 80 bērnu, valsts nefinansēs, un arī pašvaldībai to uzturēt tiks liegts, tad grūti stādīties priekšā, kā nodrošināt loģistiku tā, lai bērnam nav jāceļas piecos no rīta tādēļ vien, lai tiktu līdz skolai.

Vēl viena visai Latvijai kopīga problēma ir nepietiekamais dzīvojamu māju skaits. Kā Limbažos ir ar dzīvojamo fondu?

Arī Limbažu novadā šī ir aktuāla, sarežģīta un arī finansiāli ietilpīga tēma. Jaunu dzīvokļu trūkums, un arī ar labas dzīvesvietas atrašanu ir problēmas. Nākotnes plānos ir dažādu risinājumu varianti, taču līdz ar vairāku Eiropas projektu realizāciju un Valsts kases finansēšanas modeļa maiņu, tie pagaidām atlikti uz vēlāku laiku. Tomēr jaunu dzīvojamo ēku būvniecība mums viennozīmīgi ir nepieciešama. Pašvaldība ar dzīvojamo ēku celtniecību nodarboties nevar, tas vairāk ir privāto uzņēmēju kompetencē. Tādēļ visu pašvaldības dzīvokļu īres līgumu slēgšana un apsaimniekošana nodota paš-

valdības kapitālsabiedrībai SIA "Namsaimieks", un šis uzņēmums nākotnē varētu uzņemties arī jaunu dzīvojamo projektu realizāciju. Vēl viens modelis ir privāta investora piesaiste, kurš uzbūvētu pilsētā jaunu dzīvojamo māju, bet pašvaldība garantēti no viņa daļu jaunbūves dzīvokļu atpirktu. Uzņēmējam tas minimizētu biznesa riskus, savukārt pašvaldība tādējādi papildinātu savu dzīvojamo fondu. Tomēr, kā jau minēju, pagaidām šādi projekti ir atlikti malā, jo nākamā gada pamatbudžetā mums jāatrod apmēram 700 tūkstoši eiro Eiropas Savienības līdzfinansēto projektu realizācijai.

Kas tie ir par projektiem?

Nālamais gads mums būs sašpringts, jo projektu tiešām ir daudz. Ieskatam minēšu vien dažus no tiem. Notiek Noliktavu un Mehānikas ielu rekonstrukcija; izbūvēta un nodota ekspluatācijā angāra tipa ražošanas ēka uzņēmēju vajadzībām, bet šobrīd noslēdzies iepirkums vēl viena rūpniecības tipa angāra būvniecībai 4000 m2 apjomā Meliorācijas ielā; ēkā Cēsu ielā 7 plānots izveidot grupu dzīvokļus; Skultes ciematā būvējam sabiedrisko centru; nākamajā gadā plānojam uzsākt Sporta halles rekonstrukciju; notiek Cēsu ielas 31 katlu mājas rekonstrukcija Limbažu pilsētas siltumapgādes sistēmas sakārtošanas ietvaros un vēl vairāki citi projekti. Jāpiebilst, ka jaunā katlu māju būs viena no modernākajām Latvijā.

Vai tas nozīmē, ka Limbažu iedzīvotājiem samērā pārskatāmā nākotnē par siltumu būs jāmaksā mazāk?

Viennozīmīgi varu teikt, ka tarifi necelsies. Ir skaidrs, ka tajā izmantotās jaunās tehnoloģijas dos siltumenerģijas ietaupījumu, taču – cik liels tas ir, būs skaidrs pēc diviem, trim gadiem. Tomēr ar šo projektu mēs viennozīmīgi varēsim nākotnē nodrošināt esošā siltuma tarifa saglabāšanu un, iespējams, pat samazināšanu.

Sarunas noslēgumā atgriezīsimies pie administratīvi teritoriālās reformas. Kāds, jūsuprāt, esošā VARAM piedāvājuma ietvaros būs tas unikālais, kas Limbažu novadu atšķirīs no citiem Latvijas novadiem?

Jaunais Limbažu novads, ja realizēsies pašreizējās VARAM ieceres, būs sarežģīts. Taču tā būs unikāla teritorija jau ar to vien, ka tajā būs piecas pilsētas, tātad pieci augstākas attīstības centri. Šī unikalitāte nesīs līdzī arī savus izaicinājumus. Jaunajai novada domei būs cilvēkiem jāpierāda, ka attīstība nesamazinās, bet aug, ka neviens pagasts, neviena pilsēta, neviena apdzīvota vieta netiek uztverta kā nomale un, kā jau sākumā minēju, jārada tā piederības sajūta, ka Limbažu novads – tie esam mēs. Visi kopā un arī katrs savā pagastā vai pilsētā atsevišķi. Jo Salacgrīva arī turpmāk taču paliks Salacgrīva ar savu vēsturi, tradīcijām, notikumiem. Tāpat kā Aloja, tāpat kā Vidriži, Staicele vai Liepupe. Vienīgi administratīvi mēs saimnieciskā kopā, lai katrs saglabātu savu savdabību kopējā – mūsu – Limbažu novadā.

VARAM: "Reformas mērķis ir mazināt atšķirības starp pašvaldībām"

Latvijas pašvaldības ir ļoti dažādas gan pēc iedzīvotāju skaita, gan finanšu iespējām. Līdztekus š.g. 21. marta Saeimas lēmumam par administratīvi teritoriālās reformas turpināšanu tika izvirzīti šādi mērķi valsts attīstības un iedzīvotāju labklājības nodrošināšanai:

- uzlabot valsts un pašvaldību ekonomisko izaugsmi un konkurētspēju;
  - nodrošināt visas valsts pārvaldes darbībā racionālu valsts budžeta līdzekļu izlietošanu;
  - izveidot vienlīdzīgu un ilgtspējīgu pašvaldību darbības sistēmu, reģionālās un nacionālās nozīmes attīstības centrus ar to lauku teritorijām sasaistot vienotā administratīvā, ekonomiskā un saimnieciskā vienībā, radot labākus priekšnosacījumus tautsaimniecības attīstībai un pakalpojumu pieejamībai iedzīvotājiem;
  - radīt mehānismus efektīvākai novadu pilsētu un novada pagastu pašpārvaldes darbībai, vairāk iesaistot tajā attiecīgo teritoriju iedzīvotājus;
  - nostiprinot pašvaldību autonomiju un kapacitāti, nodrošināt subsidiaritātes principa ievērošanu;
  - nodrošināt pievilcīgu vidi investīcijām un jaunu darbavietu radīšanai, tādejādi panākot konkurētspējīgu atalgojumu un mazinot emigrāciju;
  - panākt, ka pašvaldības tām likumos uzdotās funkcijas izpilda patstāvīgi.
- Attiecībā par racionālu publisko līdzekļu izmantošanu varam norādīt, ka Saeima 2008. gadā

pieņēma likumu par 26 rajonu reorganizāciju, kur likuma izpildes rezultātā naudu, mantu un visu, kas rajonos bija krāts un gādāts, ar visām funkcijām nodeva novadiem. Līdz ar to pašvaldību skaits valstī, ņemot vērā to no 26 rajonu reorganizācijas aspektiem, tika palielināts vairāk nekā četras reizes. Rezultātā pašvaldībām šodien ir tik apjomīgs funkciju skaits, ka daudzu pašvaldību ieņēmumi ir nepietiekoši efektīvai funkciju izpildei. Savukārt ieņēmumi rodas no iedzīvotāju skaita. Līdz ar to ir jāmeklē tā zelta stīga vai kritērijs, kurā brīdī iedzīvotāju skaits kļūst pašpietiekams, lai pašvaldības funkciju izpilde attaisnotos par samērīgām izmaksām. Ja iedzīvotāju skaits būs mazs, kvalitatīva funkciju izpilde var izmaksāt dārgi. Apvienošanās rezultātā atbrīvosies līdzekļi, kas šobrīd tiek tērēti uzturēšanas un administratīvajiem izdevumiem, un tos varēs novirzīt iedzīvotājiem sniegto pakalpojumu uzlabošanai un infrastruktūras attīstībai.

Apvienotajā Limbažu novada pašvaldībā būs lielāks budžets, kas ļaus piesaistīt profesionālus speciālistus pakalpojumu sniegšanai un īstenot lielākus un kvalitatīvākus projektus, piesaistīt investīcijas un radīt daudz labā-

kus priekšnosacījumus uzņēmējdarbības attīstībai visā novada teritorijā. Pēc reformas Limbažu novadā būtu vairāk nekā 28 tūkstoši iedzīvotāju un pašvaldību kopējie pamatbudžeta ieņēmumi (rēķinot pēc 2019. gada budžeta plāna) varētu būt ap 38,76 milj. EUR (tai skaitā nodokļu ieņēmumi ap 17 milj. EUR, 44% no ieņēmumiem). Vienlaikus gan jānorāda, ka pašreizējā situācijā, lai nodrošinātu pašvaldību darbību, daļa finanšu līdzekļi pašvaldībām tiek dotēti no pašvaldību izlīdzināšanas fonda, kurā finanšu līdzekļus ieskaita ne tikai bagātākās Latvijas pašvaldības, bet tie arī ir līdzekļi no valsts kopējā budžeta (2019. gadā kopā šiem novadiem no izlīdzināšanas fonda paredzēts saņemt 5,7 milj. EUR, jeb 14,6% no kopējiem ieņēmumiem, proti, Limbažu novadam 3,1 milj. EUR, Salacgrīvas novadam 1,2 milj. EUR, Alojās novadam 1,4 milj. EUR, bet pēc 2020. gada Finanšu ministrijas veiktā aprēķina dotācija šiem novadiem kopā vēl pieaugtu līdz 7,4 milj. EUR - attiecīgi Limbažu novadam 4,1 milj. EUR, Salacgrīvas novadam 1,6 milj. EUR, Alojās novadam 1,7 milj. EUR).

Iedzīvotāju iespējas saņemt kvalitatīvu veselības aprūpi, sociālo atbalstu, izglītību un citus pakalpojumus atšķiras atkarībā no viņu dzīvesvietas. Reformas mērķis ir mazināt atšķirības starp pašvaldībām un veidot pašvaldības ap lielākajām reģionu pilsētām, tai skaitā arī ap Limbažiem kā reģionālās nozīmes attīstības centru, kur koncentrējas darbavietas iedzīvotājiem no tuvējās apkārtnes. Tas Limbažu pusē iedzīvotājiem radīs iespējas saņemt līdzvērtīgus un kvalitatīvus pakalpojumus. Reformas mērķis arī nav finanšu resursus koncentrēt pilsētās. Tieši otrādi – pilsētas ar savu kapacitāti atbalstīs savas pašvaldības lau-

ku teritorijas. Iedzīvotājiem uzlabosies saņemto pakalpojumu kvalitāte, jo vienuviet tiks pārvaldīti vairāku novadu resursi un kopīgi virzīta kopējās infrastruktūras attīstība – ceļi, transports, izglītības un ārstniecības iestādes, sporta un kultūras infrastruktūra. Pakalpojumu izvietojumu nosaka un arī turpmāk noteiks pati pašvaldība, pielāgojot to savā pārvaldībā esošo novadu situācijai. Administratīvajos centrā Limbažos atradīsies lēmējvara jeb dome, bet dažādus pakalpojumus pašvaldība sniegs arī citās pilsētās un pagastos. Tāpat tiek atstāts arī Valsts un pašvaldības vienoto klientu apkalpošanas centru tīkls, kur daudzus valsts un pašvaldības pakalpojumus var saņemt, nemaz nedodoties

Ministrijas vārdā viedokli par administratīvi teritoriālo reformu "Limbažu Novada Ziņām" puda Arnis Šults, VARAM Reformu nodaļas vadītājs.

birokrātija un valsts pārvaldes izmaksas tikai pieaugtu un daļa pakalpojumu attālinātos no iedzīvotājiem, tas arī prasītu fundamentālas pārmaiņas funkciju un finansējumu pārdalē, un šāda pārstrukturizācija varētu prasīt

Reformas mērķis arī nav finanšu resursus koncentrēt pilsētās. Tieši otrādi – pilsētas ar savu kapacitāti atbalstīs savas pašvaldības lauku teritorijas.

uz pašvaldības centru. Valstī darbojas jau 85 centri un ik gadu tiek atvērti jauni. VARAM, izstrādājot jauno novadu teritoriālā iedalījuma modeli, izvērtēja arī 2014. gada teritoriālo reformu Īrijā (31 pašvaldība) un 2007. gada reformu Dānijā (98 pašvaldības), kur pēc līdzīga konceptuālā risinājuma pašvaldības ir veidotas kā vienotas pilsētu un lauku teritorijas.

Reformas kontekstā arī izskan viedokļi par otrā līmeņa vēlētu aprīņķu jeb reģionālo pašvaldību izveidi, tomēr šādā gadījumā

vairākus gadus. Atliek tikai piebilst, ka reģionālās jeb aprīņķu pašvaldības nav izveidotas un netiek plānots veidot nedz Lietuvā, nedz Igaunijā. Arī Somija 2019. gadā atteicās no vēlētu reģionālo pašvaldību izveides. Kopā 11 Eiropas Savienībā valstīs pašvaldības darbojas tikai vienā teritoriālā līmenī, bet reģionālajā jeb aprīņķu līmenī pamatā notiek iesaistīto institūciju sadarbība un darbības koordinācija, tiek izveidotas attiecīgas padomes, kuras pieņem reģiona attīstībai būtiskus lēmumus. **LVA**

Apvienotajā Limbažu novada pašvaldībā būs lielāks budžets, kas ļaus piesaistīt profesionālus speciālistus pakalpojumu sniegšanai un īstenot lielākus un kvalitatīvākus projektus.

VARAM piedāvātie galvenie kritēriji apvienotajiem novadiem

Publiskajā telpā ir izskaidroti galvenie kritēriji, kuriem noteikti jāizpildās, lai novads atbilstu Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas izstrādātajām prasībām administratīvi teritoriālās reformas realizācijā:

- novada teritorija ir ģeogrāfiski vienota;
- novada teritorijā ir reģionālās vai nacionālās nozīmes attīstības centrs, izņemot Pierīgu;
- Pierīga ir Rīgai pieguļošās novadu teritorijas un tajās ir ne mazāk par 15 000 pastāvīgo iedzīvotāju;
- novada pašvaldība patstāvīgi nodrošina likumā noteikto autonomo funkciju izpildi, izņemot gadījumus, ja citos likumos noteikts savādāk;
- novadā ir iespējama ilgtspējīga teritorijas ekonomiskā attīstība un spēja pašvaldībai piesaistīt nozīmīgas investīcijas;
- novadā ir vismaz viena perspektīva vidusskola;
- novadā ir iespējams izveidot efektīvu izglītības, veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu iestāžu tīklu, sabiedriskā transporta un ceļu tīklu, kā arī komunālās saimniecības tīklu;
- novada ceļu infrastruktūra ir piemērota nokļūšanai līdz novada administratīvajam centram.

Ministrijas pārstāvja izvirzītās galvenās tēzes nepieciešamībai realizēt VARAM iecerēto reformas variantu

- Pašvaldībām šodien ir tik liels funkciju skaits, ka daudzu pašvaldību ieņēmumi ir nepietiekoši efektīvai funkciju izpildei.
- Ja iedzīvotāju skaits būs mazs, kvalitatīva funkciju izpilde var izmaksāt dārgi.
- Pašai pašvaldībai savā teritorijā jāvar radīt iedzīvotājiem darbavietas, attīstīt ražošanu.
- 35 pašvaldību modelis saistīts ar pašvaldību funkcionalitāti un efektīvu nodokļu maksātāju naudas izmantošanu.
- Pamatkritērijs jaunajai kartei ir saglabāts nemainīgs, proti, šie 30 reģionālās un nacionālās nozīmes centri, kuri ir noteikti Latvijas ilgtermiņa attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam.
- Tas, ko ministrija piedāvā, ir tikai atskaites punkts sarunai.

Saeimas deputāts Kazinovskis: “Galavārds pieder Saeimai. Reforma vēl nav “akmenī iecirsta”.”

Administratīvi teritoriālās reformas (ATR) konceptuālais ziņojums ir apstiprināts valdībā un nonāks Saeimā. Sagaidāmas karstas debātes, un nebūt nav teikts, ka pašreizējais Vides un reģionālās attīstības (VARAM) piedāvātais reformas modelis paliks kā “akmenī iecirsts”. “Sabiedrībā radies priekšstats, ka galavārdu saka ministrija. Nē, Latvijā galavārdu saka Saeima,” sarunā ar “Limbažu Novada Ziņām” uzsver Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas loceklis, deputāts Andris Kazinovskis (JKP), kura pieredze pašvaldību darbībā ir vairāk nekā 27 gadi.

Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas loceklis, deputāts Andris Kazinovskis uzskata, ka ir vērts veidot otrā līmeņa pašvaldības – reģionu līmeni.

” VARAM šobrīd gatavo normatīvos aktus attiecībā uz ministrijas izstrādāto ATR variantu. Taču Saeimas kompetencē ir uzdot VARAM izstrādāt normatīvos aktus arī reģionu izveidei.

“Šī reforma ir nepilnīga. Tikai pirmā līmeņa pašvaldību apvienošana vien, padarot tās platības un iedzīvotāju skaita ziņā lielākas, īpašu efektu nedos. To mēs esam piedzīvojuši jau 2009. gada reformā. Ja paralēli tiek paredzēta arī otrā līmeņa valsts pārvaldes reģionu izveidošana, reforma iegūst pavisam citu skatījumu,” saka Andris Kazinovskis un norāda, ka tieši reģioni daudzās Eiropas valstīs ir tā teritorija, caur kuru tiek izlīdzināta attiecīgās valsts attīstība, un Latvijai šajā ziņā nevajadzētu būt izņēmumam. “Latvija veic dažāda veida eksperimentus, piemēram, paziņojot, ka jāatīsta tā saucamie administratīvie centri vai lielās pilsētas. Taču šie centri vai pilsētas ir tikai punkti kartē – to attīstīšana vien nenodrošinās visas teritorijas attīstību. Cita lieta – reģioni.

Lai varētu salīdzināt, cik lielā mērā katra konkrētā teritorija ir attīstījusies, par pamatu tiek ņemts iekšzemes kopprodukts (IKP) uz vienu iedzīvotāju. Tas ir ļoti nopietns rādītājs, faktiskā dzīves līmeņa mērītājs. Šo IKP uz vienu iedzīvotāju salīdzina ar Eiropas Savienības vidējo IKP, un

tad pielīdzina šim rādītājam vai nu konkrēto valsti, vai tās reģionu. Kad ES valstu starpā notiek struktūrfondu sadale, līdz ar teritorijas lielumu un tās iedzīvotāju skaitu tiek vērtēts arī šis rādītājs. Jo IKP uz vienu iedzīvotāju mazāks, jo valstij piešķir vairāk līdzekļus. Latvija šobrīd tiek vērtēta kā viens reģions. Lai saņemtu maksimālo atbalstu no ES, IKP rādītājs uz vienu iedzīvotāju nedrīkst būt augstāks par 75% no vidējā IKP Eiropas Savienībā. Ja šis sliekšnis ir sasniegts vai pārsniegts, atbalsts dalībvalstij kļūst ievērojami mazāks.”

Atbildot uz jautājumu, kāda situācija ar IKP sliekšni šobrīd ir Latvijā, Andris Kazinovskis skaidro, ka IKP uz vienu iedzīvotāju Latvijas reģionos ir ļoti atšķirīgs. Latgalei tie ir 35-40%, Vidzemei, Zemgalei un Kurzemei 40-50%, bet Rīgai pārsniedz jau 110%. Līdz ar to, ņemot vērā Rīgā un Pierīgā ieguldīto līdzekļu milzīgo apjomu, mūsu valsts praktiski jau ir sasniegusi šo 75% robežu, bet pēc neoficiālas informācijas, to pat pārsniegusi. Tas nozīmē, ka nākamajā ES programmēšanas periodā maksimālā atbalsta saņemšana no ES struktūr-

fondiem var būt apdraudēta. Andris Kazinovskis stāsta, ka, piemēram, Lietuva šo situāciju atrisināja, izveidojot divus reģionus EUROSTAT klasifikācijas NUTS2 līmenī – no kuriem viens ir valsts galvaspilsēta Viļņa, otrs – visa pārējā Lietuvas teritorija. Šim otrajam Lietuvas reģionam, ņemot vērā IKP uz vienu iedzīvotāju, noteikti būs maksimālais ES atbalsts. Diemžēl Latvija šo iespēju nākošajam ES struktūrfondu programmēšanas periodam (2021-2027) jau ir nokavējusi. Tomēr izveidojot piecus administratīvos reģionus, atbilstoši sakārtojot likumus un noteikumus, būtu iespējams realizēt reģionālo pieeju valsts un ES līdzekļu apgūšanā arī Latvijā.

“Limbažu Novada Ziņas” jautāja, kas būtu darāms, lai uzlabotu mūsu valsts reģionu iedzīvotāju dzīves līmeni. Nav noslēpums, ka cilvēki turpina braukt prom, un Latvijas lauki paliek arvien tukšāki. Andris Kazinovskis uzskata, ka galvenais priekšnoteikums labklājības celšanai ir otrā līmeņa valsts pārvaldes reģionu veidošana. Kāpēc? Pirmkārt, atbilstoši LR Satversmes 3. pantam, uz šobrīd esošo plānošanas reģionu bāzes piecu administratīvo reģionu – Kurzemes, Vidzemes, Latgales, Zemgales un Rīgas – izveide kalpos sarunām ar Eiropas Komisiju. Otrkārt, tas ļautu ievērojami godīgāk un lietderīgāk izmantot ES finansējumu tieši konkrētu reģionu attīstībai. Katrā reģionā tiks izstrādāta reģiona attīstības programma, paredzot konkrēto

aktivitāšu un objektu kopumu visam reģionam, arī finanšu nepieciešamību. Šiem plāniem ir jābūt Nacionālā attīstības plāna (NAP2027) sastāvdaļai. Treškārt, izveidojot administratīvos reģionus, tiktu sakārtota valsts institūciju un ministriju teritoriālā pārstāvēniecība reģionu robežās.

Kazinovskis norāda, ka tas izbeigtu “haosu”, nodrošinot efektīvu valsts pārvaldi un statistikas datu uzskaiti: “Šajā programmēšanas periodā Eiropas Reģionālā attīstības fonda (ERAF) finansējums Latvijai bija 2,4 miljardi eiro. Pieskaitot Eiropas Sociālā

un skolu stiprināšanai, slimnīcām, ceļu tīkla sakārtošanai un daudzām citām lietām. Jo kā notiek šodien? ES fondu līdzekļi pēc nozaru principa nonāk atbildīgajās ministrijās, tās izstrādā mērķprogrammas un izsludina uz tām konkursus, kuros var pieteikties katra pašvaldība. Ir pašvaldības, kuras pamanās nosmelt visu krājumu un var par saņemto naudu celt, piemēram, baseinus kaut vai meža vidū. Nav noslēpums, ka Liepāja, Ventspils un Jelgava pēdējos gados saņēmušas vislielāko finansējumu vērienīgu un dārgu objektu būvei.

” VARAM izvirzītie kritēriji pirmā līmeņa pašvaldību veidošanā tomēr jāievēro, pretējā gadījumā sāksies haoss. Tas jā dara, ņemot vērā pašvaldību un to iedzīvotāju prasības.

fonda un Eiropas Kohēzijas fonda finansējumu, kopumā tie bija jau 4,5 miljardi eiro. Es piedāvāju visu ERAF finansējumu, saskaņā ar izstrādātajiem reģionu plāniem, paredzēt šiem pieciem reģioniem, turklāt Rīgai, kurā IKP uz vienu iedzīvotāju ir augsts, no tā būtu mazākā daļa. Tādējādi katrā reģionā septiņu gadu laikā garantēti, bez konkursiem nonāktu apmēram 500 miljoni eiro, un ar šo naudu varētu veikt ļoti daudz novadu attīstībai nepieciešamās aktivitātes. Piemēram, paredzēt līdzekļus uzņēmējdarbības veicināšanai, augstskolu

Tajā pašā laikā ir pašvaldības, kuras līdzekļu trūkuma dēļ nevar izdarīt elementāras lietas. Tā ir nepareiza pieeja. Nozaru princips gan jā saglabā, taču tas jā dara reģionu līmenī. Jaunā pieeja paredzētu plānveidīgu, lietderīgu valsts un ES līdzekļu izmantošanu un mazinātu korupciju. Esmu ticies un runājis par reģionu izveides priekšrocībām arī ar Alojās un Salacgrīvas pašvaldību vadītājiem. Ja tiek izveidoti reģioni, bet pašvaldību vadītāji piedalās to darbā un arī reģionu dokumentu izstrādāšanā, ir pilnīgi reāli panākt, lai nepieciešamie līdzekļi nonāktu katrā pašvaldībā, neatkarīgi no tā, vai tā atrodas novada centrā vai nē.”

Andris Kazinovskis atzīst, ka VARAM izvirzītie kritēriji pirmā līmeņa pašvaldību veidošanā tomēr jāievēro, pretējā gadījumā sāksies haoss. Tiesa, tas jā dara, ņemot vērā pašvaldību un to iedzīvotāju prasības. “Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijā reformas virzību esam vairākkārt pārrunājuši, un mani priekšlikumi par reģionu izveides nepieciešamību tikuši atbalstīti, neraugoties ne uz deputātu partejisko piederību, ne arī uz viņu atrašanās pozīciju vai opozīciju. Darīšu visu, lai šie reģioni būtu. Jā, VARAM šobrīd gatavo normatīvos aktus attiecībā uz ministrijas izstrādāto ATR variantu. Taču Saeimas kompetencē ir uzdot VARAM izstrādāt normatīvos aktus arī reģionu izveidei. Droši vien mēs tā arī darīsim.”

Saeimas komisija virza tālāk ATR likumprojektu

Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldību komisija 29. oktobrī lēma konceptuāli atbalstīt Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumprojektu.

“No projekta virzītājiem Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā guvām apliecinājumu tam, ka administratīvi teritoriālā reforma iet vienā virzienā kopā ar vēl divām lielām reformām izglītības un veselības jomā. Tāpēc, ņemot vērā, ka joprojām ir daudz pretrunīgu viedokļu, mūsu atbildība ir pieņemt tādus lēmumus, kas patiešām veicinātu spēcīgu un ekonomiski attīstītu pašvaldību veidošanos, kur galvenā vērtība ir iedzīvotāji. Lai to paveiktu, esam apņēmušies komisijā izvērtēt katru iesniegto priekšlikumu pēc būtības, tikties ar pašvaldību pārstāvjiem, iepazīties ar katru pausto viedokli un uz klausīt iebildumus,” uzsver Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas priekšsēdētāja Inga Goldberga.

Priekšsēdētāja aicināja atbildīgo ministriju komisijā iesniegt sabiedrisko apspriežu laikā pašvaldību, kā arī iedzīvotāju paustos viedokļus un domju sēdēs pieņemtos lēmumus saistībā ar plānoto reformu. Šobrīd Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijā saņemtas vēstules no 16 pašvaldībām, kurās pausti iebildumi, tostarp aicinājums nesasteigt reformu un nediskriminēt lauku teritorijās dzīvojošos cilvēkus.

Par Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumprojektu Saeimā pirmajā lasījumā plānots lemt 7. novembrī. Lai pašvaldību reformas regulējums varētu stāties spēkā, tas atbildīgajā komisijā un Saeimā būs jāvērtē vēl divos lasījumos.

Runā
novadnieki

Ramona

Es domāju, ka reforma notiks. Politīki, kuriem ir visi fakti par to, kāpēc tas ir izdevīgi valstij un budžetam, noteikti zina, ko dara. Limbažu novadam pēc reformas, iespējams, līdzekļu būs vairāk, vai arī tie tiks mērķtiecīgāk piešķirti un izmantoti.

Daina

Domāju, ka tā būs viena lieka naudas izšķiešana. Reforma absolūti nav vajadzīga. Patreiz viss ir ļoti labi, un es domāju, ka iedzīvotāji ir ļoti apmierināti ar to, kā ir.

Solvita

Reforma nav vajadzīga, ir labi tā, kā ir. Cik gadus atpakaļ mēs jau gājām no rajoniem uz novadiem. Es atceros, ka toreiz manā galā – kur es dzīvoju – Murmastiene no Madonas tika aizmesta tā kā uz Latgali, tagad no Latgales atkal tiks uz Madonu. Priekš kam tas vajadzīgs?

Iluta

Pirms desmit gadiem jau mainīja visu, ņēmās, tagad stums atkal visu atpakaļ. Līdz ar to visas slimnīcas, visi centri mainās. Es katrā ziņā esmu pret.

Taisa Aruma: “Septiņas reizes nomērīt un tikai tad nogriezt...”

Taisas Arumas vārds ir labi zināms ikvienam Limbažu novada iedzīvotājam, kuram ir tuvas mūsu Dziesmu un deju svētku tradīcijas un kurš ir draugos ar deju. 2012. gadā kā pirmā Taisa saņēmusi pašvaldības iedibināto augstāko apbalvojumu “Goda novadnieks”, bijusi 10. un 11. Deju svētku virsvadītāja, 15. un 16. Deju svētku Goda virsvadītāja, 6. un 7. Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku virsvadītāja, kā arī 40 gadus vadījusi Latvijas vecāko deju kolektīvu “Katvari”. Savos 79 gados Taisa Aruma Limbažos joprojām māca dejot bērnu. Tomēr šoreiz “Limbažu Novada Ziņas” Arumas kundzi aicināja uz sarunu par gaidāmo administratīvi teritoriālo reformu.

“Esmu mācīta dzīvē – septiņas reizes nomērīt un tikai tad nogriezt. Tādēļ ārkārtīgi sāp šī mūsu valdības neapdomība. Pirms desmit gadiem jau viena reforma bija, un tā saskaldīja mūsu teritoriju sīkos gabaliņos. Ja līdz tam bija viens vadītājs rajonā, tad pēc 2009. gada reformas viņu jau bija trīs, un katram sava svīta. Starp viņiem ir spējīgāki un nespējīgāki līderi, ir radoši cilvēki, arī riktīgi darba rūķi, bet ir arī tādi, kas tikai peld pa straumi. Vai vēlētājs būs tik gudrs un izvēlēsies no visiem priekšniekiem labāko, nezinu. Protams, ka reforma ir jāveic, mēs nevaram būt sašķelti tik ārkārtīgi mazās teritoriālās vienībās. Tikai – kā to izdarīt, lai vilks

būtu paēdis, un kaza dzīva?”

Taisa Aruma atzīst, ka neskaidrību joprojām ir daudz, un uz daudziem jautājumiem atbildes nav. “Ministrs Pūce neatbild, kādas konkrētas priekšrocības šai reformai būs. Viņš visu laiku saka vien to, ka pakalpojumi būs tuvāk un kvalitatīvāki. Bet vai ir veikta visu plusu un mīnusu analīze? Vai vērtēts, kas pēc iepriekšējās reformas bijis labāk, kas – sliktāk? Cilvēki nesaprot reformas nepieciešamību, viņi ar “ragiem un nagiem” ir pret. Runājot par Salacgrīvu, tā ilgu laiku bija saaugusi kopā ar Limbažu novadu, bet kopš Salacgrīvas novads dabūja grožus savās rokās, tas ir ekonomiski spēcīgs un spēj pats sev nodrošināt la-

Taisa Aruma reformas organizētājiem grib vaicāt: vai vispār ir izvērtēts, kas bijis labi un kas slikti jau iepriekš veiktajā reformā.

bākos pakalpojumus. Tāpēc viņi negrib un nekad arī nav gribējuši būt pie Limbažu novada.”

Liela un spēcīga Limbažu novada izveidi Taisa Aruma atbalsta, taču norāda arī uz problēmām. Lielākā ir tā, ka Limbažu novadā trūkst svaigu ideju. “Mums ir ļoti daudz labu dejotāju un dziedātāju, taču trūkst ideju, kā viņus apvienot un raut uz priekšu, lai sarīkotu ko tādu, ka nodārd viss Limbažu novads, un mēs kļūstam redzami visā valstī.”

Viņa atzīst, ka atbalsts no Limbažu novada pašvaldības kultūrai ir, taču pie kultūrpolitikas

veidošanas vēl daudz jāpiestrādā. “Sestdienās un svētdienās Limbaži ir pavisam izmiruši. Es kļūstu kā tuksnesis. Aizbraucu uz Cēsīm, uz Saulkrastiem, un, sevišķi vasarās, tur satieku ļoti daudz limbažnieku. Jo Limbažu skatītājs arī kaut ko grib. Tādēļ mums visiem ļoti daudz jāstrādā ar publiku, jāpiesaista skatītājs un jādara viss iespējams, lai šodien, atnācis pie mums, viņš atnāktu arī nākamā reizi. Atsevišķi viss ir labi – tūrisma nozare brīnišķīgi strādā, ir izcilas bibliotēkas, māksliniecišķās pašdarbības kolektīvi darbojas lieliski un meklē jaunas iespējas, kultūras jomā novadā viss notiek, taču kopējas idejas, kurp virzīties, nav. Vai reforma te palīdzēs? Nezinu.” **LNV**

Ilga Bērziņa: “Reforma sociālās jomas speciālistiem nesīs izaicinājumus.”

Reģionālā reforma atstās iespaidu uz visām pašvaldības dzīves norisēm, un iedzīvotājiem svarīga ir katra no tām. Taču ir sfēras, kurās šī pāreja solās būt īpaši sarežģīta. Viena no tām – sociālā joma. Limbažu novada sociālā dienesta vadītāja Ilga Bērziņa uzsver, ka pašreizējos trīs novados katrā ir savi saistošie noteikumi un sava kārtība sociālās palīdzības un pakalpojumu sniegšanā. Taču pēc apvienošanās jaunajā novadā jābūt vienādiem noteikumiem un vienotai kārtībai sociālo pakalpojumu saņemšanai.

“Protams, sociālā darba principi nemainīsies, taču būs jāpārskatā administratīvais sadalījums, štati un arī darbinieku atalgojums. Šos nosacījumus apvienot būs liels darbs. Katras pašvaldības sociālais dienests strādā nedaudz savādāk, un katrā ir tāda kārtība, kāda attiecīgajā novadā pieņemta. Pēc reformas viss būs jāveido pēc vieniem nosacījumiem,” norāda Ilga Bērziņa.

Šobrīd nav skaidrs, vai pārejas periods šā uzdevuma veikšanai būs pietiekams. Problēmas radīs arī sociālajā jomā strādājošo

speciālistu atalgojums, jo patlaban tas katrā novadā ir atšķirīgs. Pēc tam, kad tiks izveidots viens novads, šī atšķirība būs jāizlīdzina. “Ar līdzīgu situāciju saskārmies jau pēc 2009. gada reformas, kad bija jāsalāgo pagastu sociālo darbinieku algu apmērs. Toreiz atšķirība bija ievērojama. Ja dažiem atalgojums paaugstinājās, tad bija darbinieki, kuriem tas ievērojami samazinājās. Tādēļ jau šodien var prognozēt, ka atalgojuma salāgošana būs nepatīkams process, un darbinieku vidū radīs daudz jautājumu,”

saka Ilga Bērziņa.

Likums nosaka, ka uz katriem 1000 iedzīvotājiem jābūt vienam sociālā darba speciālistam, un, pēc Ilgas Bērziņas teiktā, tas nozīmē, ka sociālajā jomā speciālistu skaits nemazināsies, bet drīzāk būs jāpalielina, jo nāks klāt jauni pakalpojumi un prasības. “Domāju, būs nepieciešams par visa apvienotā novada sociālo jomu atbildīgs darbinieks, kurš koordinētu gan novada sociālo dienestu darbību, gan ilgstošo sociālo aprūpi, gan visus citus ar šo sfēru saistītos jautā-

jumus. Vienam dienesta vadītājam šāds darba lauks būs par plašu,” viņa uzsver.

Reforma sociālās jomas speciālistiem nesīs arī vairākus citus izaicinājumus – piemēram, būs jāsalāgo visa pabalstu sistēma, kā arī jāizvērtē, kas notiks ar katra novada deinstitucionalizācijas projektu (DI) īstenošanu. Paredzēts, ka DI projekti ilgs līdz 2023. gadam, un visi plāni to īstenošanai jau ir sastādīti. Kas notiks ar šiem plāniem un finansējumu to īstenošanai? Par to skaidrības pagaidām nav. **LNV**

Armands Leimanis: “Kas notiks ar pašvaldību kultūras namiem?”

Stājoties amatā, Limbažu novada Kultūras nama direktors Armands Leimanis pauda, ka viens no viņa galvenajiem mērķiem ir Limbažu Kultūras namu izveidot kā nozīmīgu kultūras centru Ziemeļvidzemē un turpināt amatiermākslas kolektīvu izaugsmi. Kas kultūras namu sagaida pēc administratīvi teritoriālās reformas īstenošanas?

Armands Leimanis teic, ka te jāskata vairāki aspekti, un viens no būtiskākajiem ir kolektīvu jautājums: “Jo lielāks novads, jo vairāk kultūras namu un amatiermākslas kolektīvu, bet līdz ar to arī lielāka konkurence. Savukārt kolektīvu dažādība un savstarpējās sacensības spars dod vietu un laiku izaugsmes iespējām.”

Latvijas neatkarības atjaunošanas posmā mūsu valstī bija nedaudz vairāk kā 500 kultūras nami. To skaits nav mainījies arī šodien. Kā šis jautājums izskatīsies VARAM skatījumā un cik

daudz vaļas tiks dots pašvaldībām, pagaidām vēl grūti spriest. Nav zināms, vai pašvaldību kultūras nami tiks “optimizēti”, to skaitu samazinot vai kā citādi reformējot, taču, kā uzsver Armands Leimanis, būtiskākā ir pašu kolektīvu darbošanās iespēja: “Kamēr būs cilvēki, kuri darbosies amatiermākslas kolektīvos, tikmēr būs arī kultūras centri un tautas nami. Taču tas, vai šie kolektīvi spēš pastāvēt, ir finansējuma jautājums. Vai būs nauda, no kuras maksāt atalgojumu kolektīvu vadītājiem, kultūras namu darbiniekiem,

vai būs līdzekļi, par kuriem šos namus uzturēt? Arī šobrīd šiem mērķiem naudas ir ļoti maz, tādēļ lielākā daļa no mūsu pašvaldībā strādājošajiem kultūras darbiniekiem ir sava darba entuziasti un patrioti. Tas nav ne peļņas, ne uzkrājumu veikšanas darbs. Pagaidām arī netiek runāts par to, kā veidosies šī kultūras struktūra, ja viss tiks salikts vienā lielā novadā. Pagaidām bijis vairāk tikai ģeogrāfisks skatījums – kā tas izskatīsies uz Latvijas kartes. Par to, kā viss notiks administratīvā līmenī, joprojām valda neskaidrība.” **LNV**

Limbažu novada Kultūras nama direktors Armands Leimanis saredz vairākus būtiskus jautājumus, uz kuriem reformas īstenošanai pagaidām nav atbildējuši.

Māris Pūķis: “Ja nav plāna, kā uzlabot dzīvi, robežu grozīšana neko nedos.”

“Šī reforma ir padošanās. Tā ir baltā karoga izkāršana, kura rāda – mums turpināsies depopulācija. Kopš 1990. gada jau esam pazaudējuši apmēram 700 000 iedzīvotāju, uz citām valstīm aizbraukusi jau trešdaļa Latvijas. Kā mēs rīkosimies? Turpināsim stimulēt aizbraukšanu, vai tomēr darīsim kaut ko, lai situāciju mainītu? Uz šo jautājumu reforma atbild ar vienkāršu padošanos. Tā skaidri liecina – ja reiz cilvēku vairs nav, vajag samazināt ceļu tīklu, aizvērt skolas un kultūras namus, vajag samazināt izdevumus, brauciet visi projām! Taču mums ir vajadzīga pretējā virzienā vērstā valsts politika,” uzsver Latvijas Pašvaldību savienības vecākais padomnieks, Latvijas Universitātes Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes asociētais profesors Māris Pūķis.

“Reforma ir uzsākta otrādā kārtībā. Vēl pirms vajadzēja formulēt problēmas, pēc tam izvērtēt, kuras no tām iespējams atrisināt, un tikai tad, kad atrasts veids, kā to izdarīt, vērtēt, vai tagadējās robežas tam ir piemērotas, vai nav. Taču šajā gadījumā problēmas netiek skatītas, tiek pieņemts, ka mēroga ekonomija ir vienīgais veids, kuru “ieslēdzot” viss uzlabosies.

Tādējādi tiek novērsta cilvēku uzmanība no reālām problēmām. Taču, ja nav plāna, kā uzlabot dzīvi, robežu grozīšana vien neko nedos. Daudzām problēmām ir un paliks lielāks mērogs par vienu novadu vai vienu republikas pilsētu. Pareizi būtu sākt nevis ar vietējo, bet reģionālo reformu, veidojot lielus apriņķus. Šie apriņķi veiktu tās funkcijas, kas centrālajai valdībai šobrīd vienaldzīgas, arī daļu no vietējām funkcijām, ja to mērogs pārsniedz atsevišķa novada teritoriju. Sākot reģionālo reformu, daudzus novadus nemaz nebūtu jāapvieno.”

Māris Pūķis norāda, ka šobrīd mēs lieliem soļiem ejam atpakaļ uz to situāciju, kāda Latvijā valdīja pirms 1990. gada – uz centralizētu plānveida ekonomiku un uz administrēšanu demokrātijas vietā. “Runājot par administratīvo resursu samazināšanu, jāizvērtē

ne tikai plusi, bet arī mīnusi. Mēs varam pieņemt, ka lielāka novada administrācijai šķietami būs mazāki izdevumi, jo pakalpojumus varēs saņemt tikai jaunajā novada centrā. Taču vai cilvēkam būs labāk, ja pakalpojuma saņemšanas vieta attālināsies? Ļoti jāšaubās. Drīzāk būs otrādi. Var gadīties arī tā, ka pakalpojums pazudīs.”

Māris Pūķis ir skeptisks arī par galvenajiem reformas atbalstītāju argumentiem: “Nav taisnība, ka pēc centralizācijas pakalpojumi kļūs labāki un lētāki. Tādu aprēķinu nav. Jā, būs lielāka specializācija, jo, izveidojot izmēru ziņā lielāku novadu, darbā tiks pieņemti vairāk speciālisti. Taču tas nenozīmē, ka speciālistu sistēma ir lētāka un efektīvāka, tas vēl jāpierāda. Jāņem vērā arī tas, ka pašvaldību iedzīvotājiem līdz pakalpojuma sniedzējam centrā vēl jānokļūst. Taču dzīve rāda, ja bieži lētāk izmaksā pakalpojumu sniegšana uz vietas.”

Kā piemēru Māris Pūķis min izglītības sfēru. “Kādam var ienākt prātā, ja būs mazāks skaits vidusskolu, tiks veidotas lielākas klases, un, tā kā uz vienu skolēnu būs mazāk skolotāju, varēs ietaupīt naudu. Taču realitāte ir cita. Sākumskolas un pamatskolas arī pēc reformas paliek tur, kur tās ir, bet trīs ceturtdaļas no izglītības

izdevumiem pašlaik tiek novirzītas tieši šīm izglītības iestādēm. Taču pēc vidusskolu atdalīšanas sākumskolās un pamatskolās atbalsta izdevumi uz vienu skolēnu palielināsies, un rezultātā to uzturēšana sadārdzināsies. Būs arī citas problēmas – daļā gadījumu izrādīsies, ka skolēni nevar tik tālu aizbraukt, un nāksies domāt par ceļu un transporta jautājumu sakārtošanu. Galarezultātā, visu saskaitot, izrādīsies, ka ar šādu “optimizāciju” nepieciešamie resursi skolotāju algu palielināšanai nebūs iegūti. Tas apliecina, ka reāli aprēķini nav veikti, un viss notiek tikai apsvērumu līmenī – kādreiz kaut kur pasaulē mēroga ekonomijas dēļ kaut kas ir uzlabojies.”

Māris Pūķis uzskata, ka arī teorija par autoceļu nodošanu pašvaldību pārziņā pagaidām neiztur kritiku. “Pirms tas vispār tiek darīts, valsts ceļi jāsakārto līdz tādām līmenim, lai pa tiem varētu arī braukt. Bet līdzekļi šim nolūkam ne no kurienes neradīsies. Pagaidām pašvaldību piedalīšanās ceļu uzturēšanā ir tikai brīvprātīga, kā papildu pienākums. Taču naudai ceļu uzturēšanai pamatā jānāk no autoceļu fonda, vai arī jāpalielina pašvaldības pastāvīgie ienākumi. Diemžēl valsts par pašvaldību ceļiem lielākoties aizmirst, un pašvaldībām pašām

Latvijas Universitātes profesors Māris Pūķis par reformu ir skarbs, norādot, ka, veicot reformu, nav veikti teju nekādi aprēķini un seku novērtējums.

jāmeklē tam finanses no saviem līdzekļiem. Vienkārši apvienojot teritorijas, ceļu tīkls nesamazināsies, bet to uzturēšanai paredzētās naudas vairāk nepaliks.”

VARAM uzver, ka pēc administratīvi teritoriālās reformas pašvaldībās administratoru skaits kopumā samazināsies par 8 līdz 9 tūkstošiem cilvēku, tādējādi ļaujot ietaupīt 120 miljonus eiro. Netiek ņemts vērā, ka šķietamo administratoru vietā tiks strauji palielināts speciālistu skaits (iepriekš šķietamie administratori darīja daudzus dažādus darbus). Māris Pūķis šai sakarā uzdod jautājumu: “Vai vispār ir izvērtēts, kas notiks ar tiem cilvēkiem, kuri līdz šim godprātīgi pildījuši savu darbu un reformas rezultātā tiek atlaisti? Arī šis jautājums jāvērtē kompleksi, nevar rīkoties tā, it kā šie cilvēki neko nenozīmētu un viņu vairs vienkārši nebūs. Patiesībā šī reforma ir domāta tam, lai iztīrītu novadus no iedzīvotājiem. Eiropas Savienībā ir mobilitātes ieteikums – tāpat brauciet uz tām zemēm, kur ir labāka dzīve. Tāda ir šīs reformas būtība. Es nenoliedzu, ka ikvienā novadā ir iespējas kaut ko uzlabot un ietaupīt, un tas ir jāizvērtē. Taču katrā novada gadījumā vajadzīgi ļoti konkrēti aprēķini. Pašvaldības sadarbībā ar valsti var domāt, kā Latvijas novadus attīstīt. Tikai tad, kad tas ir izdomāts, var sākt domāt par administratīvām pārmaiņām. Nevis otrādi.”

Runā novadnieki

Madara

Es domāju, ka nevajadzētu apvienoties. Novadam kā tādām ir ļoti labi pašam par sevi pastāvēt, parādīt savas labās lietas un pierādīt, cik novads ir spējīgs konkurēt ar visiem pārējiem. Es esmu apmierināta. Mēs esam daudz bērnu ģimene, un es nevaru sūdzēties, ka kaut kas būtu slikti.

Kaspars

Domāju, ka reformu nevajag, bet, vai pēc tam būs labāk vai sliktāk, nemāku teikt. Nesekoju tam līdzī. Centrs attīstās, nomaļos paliek nesakoptas. Vai lielāks, vai mazāks novads būs, tas neko daudz nemainīs. Ja Limbaži būs centrs, Limbaži attīstīsies, bet nomaļos paliks tādas pašas.

Liene

Kaut ko mainīt jau vajadzētu, bet vai tas būs izdevīgi vietējiem, tām mazākām pašvaldībām, man ir grūti spriest. Tomēr vairāk domāju, ka nevajadzētu apvienoties.

Edgars

Esmu no Salacgrīvas, un domāju, ka novadu apvienošanās nav vajadzīga. Tad būs atkal Salacgrīva atstāta novārtā. Tagad vismaz Salacgrīvā kaut kas notiek. Ir kaut kāda kustība, ielas sakārtojas. Es gribētu labāk, lai ir Salacgrīvas pašvaldība.

Profesors Keišs: “Līdzsvarotai attīstībai nepieciešamas otrā līmeņa pašvaldības.”

Ekonomikas un kultūras augstskolas Senāta priekšsēdētājs, ekonomikas doktors, profesors Staņislavs Keišs sadarbībā ar pašreizējo Saeimas deputātu Andri Kazinovski jau vairāk nekā pirms 20 gadiem analizēja situāciju Latvijā un Eiropas Savienības valstīs, lai rastu optimālāko ceļu Latvijas vienmērīgākai attīstībai. Par šo jautājumu savulaik tapusi grāmata “Reģionālā administratīvi teritoriālā iedalījuma reformas problēmas Latvijā”, 2014. gadā arī monogrāfija, un šajos darbos analizētie jautājumi ir aktuāli arī šodien, VARAM piedāvātās reformas kontekstā.

Ja gribam reformu, tad tās mērķim jābūt labklājības celšanai un no tās nedrīkst ciest iedzīvotāji, sarunā ar “Limbažu Novada Ziņām” uzsver profesors Staņislavs Keišs. Kā uzskata profesors, pēc kādiem pieciem vai desmit gadiem var kļūt skaidrs, ka arī šī reforma nedod rezultātus, un Latvijai būs jāķeras atkal pie jaunas administratīvi teritoriālās reformas īstenošanas. Patreizējā reformas variantā lielo novadu perifērijās esošie pagasti būs attālināti no centra un līdz ar to arī no pašvaldību nodrošināto funkciju pilnīgas saņemšanas. Nav arī izslēgts, ka šī iemesla dēļ iedzīvotāju skaits reģionos vēl vairāk samazināsies. “Viena lieta ir zīmēt karti, bet cita – reāli strādāt un veidot reģionālās pašvaldības, kuras vairāk nodarbotos ar saimnieciskiem jautājumiem, nevis ar politikas veidošanu,” uz-

sver Staņislavs Keišs.

Staņislavs Keišs jau pirms divdesmit gadiem uzsvēra, ka Latvijai atbilstošākais būtu 4+1 administratīvi teritoriālais dalījums. Proti, Vidzeme, Latgale, Zemgale, Kurzeme un Rīga, bet diemžēl 7. Saeima šo priekšlikumu neatbalstīja. Profesors Keišs uzskata, ka jau 2009. gada reformas laikā, kad izveidoja 119 pašvaldības, bija nepieciešams Latvijā izveidot divu līmeņu – novadu un reģionu – administrācijas. Šodien, kā norāda profesors Keišs, mēs esam līdzīgas izšķiršanās priekšā. Reģionu līdzsvarotai attīstībai nepieciešams izveidot otrā līmeņa pašvaldības, kuras atbilstu Eiropas Savienības reģionu līmenim, un to ietvaros pašvaldības pašas tiktu skaidrībā, kā šo karti veidot, un kurām pašvaldībām cik lielā mērā apvienoties. Tiesa, šobrīd NUTS2 reģiona līmenim

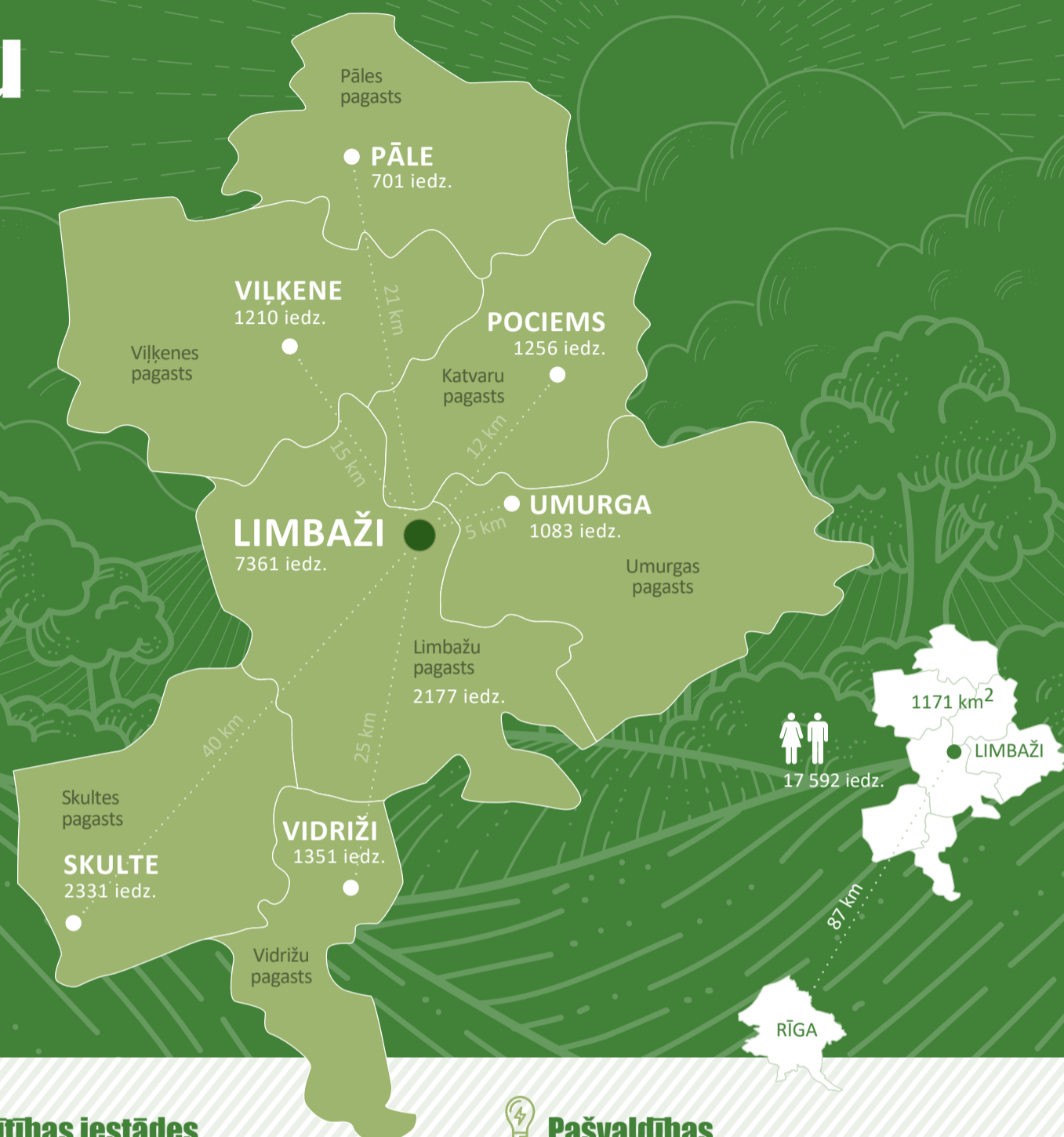
(teritorija ar ne mazāk kā 800 000 iedzīvotājiem) atbilst vien divi ES reģioni – Rīga un pārējā Latvija.

Taču visas Latvijas teritorijas vienmērīgāku attīstību sekmētu plānošanas reģionu modelis, un otrā līmeņa administratīvām vienībām nepieciešamais budžets būtu jānodod tieši plānošanas reģioniem. “Šobrīd reģionu vadībai pat nav jābūt vēlētāi, to var iecelt Ministru kabinets, un otrā līmeņa reģiona vadītājs ar zināmām funkcijām varētu būt arī Ministru kabineta sastāvā. Tas jautu labāk risināt reģioniem būtiskos jautājumus. Savukārt par reģionālo iestāžu izveidi būtu atbildīga reģionu administrācija. Reģioni pārņemtu nepieciešamās funkcijas no valsts pārvaldes, arī funkciju izpildi arī no mazajām pašvaldībām, kuras tās pildīt nespēj. Otrā līmeņa reģionu izveide jautu pie-

saistīt tiem arī lielākus finanšu līdzekļus no Eiropas Savienības struktūrfondiem, par kuru izlietošanu lemtu reģiona administrācija kopā ar tajā ietilpstošajām pašvaldībām. Kā uzsver profesors Staņislavs Keišs, “vietējie jau daudz labāk zina, kādus projektus nepieciešams veidot, bet kādus nē, kuras skolas attiecīgajā teritorijā ir vajadzīgas, bet kuras var arī reorganizēt.” Pēc viņa teiktā, VARAM piedāvātajā ATR modelī par ļoti daudzām lietām viss nav pārdomāts līdz galam. Piemēram, pašlaik daudzas skolas tiek apvienotas mākslīgi, tomēr skolu tīkla reorganizāciju nevar skatīt atrauti no ceļu kvalitātes un tā, vai vispār ir nepieciešamais ceļu tīkls, kurš jautu bērniem nokļūt skolā arī tādos laika apstākļos, kad ne viens vien ceļš kļuvis praktiski neizbraucams. Līdzīgu neatbildētu jautājumu pagaidām vēl ir daudz.

Limbažu novads tagad

Avots: Pilsbonības un migrācijas lietu pārvalde

Novada izglītības iestādes

Limbažu novada ģimnāzija
 Limbažu 3.vidusskola
 PIKC Rīgas Valsts Tehnikuma Limbažu teritoriālā struktūrvienība
 Limbažu pilsētas 1.pirmsskolas izglītības iestāde „Buračīno”
 Limbažu pilsētas 2.pirmsskolas izglītības iestāde „Kāpēcītis”
 Limbažu pilsētas 3.pirmsskolas izglītības iestāde „Spārīte”
 Ozolaines pirmsskolas izglītības iestāde
 Skultes pirmsskolas izglītības iestāde „Aģupīte”
 Limbažu sākumskola
 Lādežera pamatskola
 Pāles pamatskola
 Umurgas pamatskola
 Vidrižu pamatskola
 Baumaņu Kārļa Viļķenes pamatskola
 Limbažu Bērnu un jauniešu centrs
 Limbažu un Salacgrīvas novadu sporta skola
 Limbažu Mūzikas un mākslas skola
 Limbažu novada speciālā pamatskola
 Kopā: 18

Kultūras iestādes

Limbažu kultūras nams
 Teātra māja
 Pāles kultūras nams
 Pociema kultūras nams
 Skultes kultūras integrācijas centrs
 Sporta un kultūras centrs „Vidriži”
 Umurgas kultūras nams
 Viļķenes kultūras nams
 Sabiedriskais centrs „Lādes Vītoli”

Sociālo pakalpojumu iestādes

Sociālās aprūpes centrs – pensionāts „Pērle”
 Limbažu novada Sociālais dienests

Pašvaldības komunālo pakalpojumu sniedzēji

SIA „Limbažu komunālserviss”
 SIA „Limbažu siltums”
 SIA „Namsaimnieks”

Pašvaldības nodrošinātās pašvaldības funkcijas Limbažos

KAC – pašvaldības klientu apkalpošanas centrs
 Būvvalde
 Vispārējās izglītības iestādes
 Pirmsskolas izglītības iestādes
 Pašvaldības policija
 Bāriņtiesa
 Dzimtsarakstu nodaļa

Slimnīca

Limbažu slimnīca

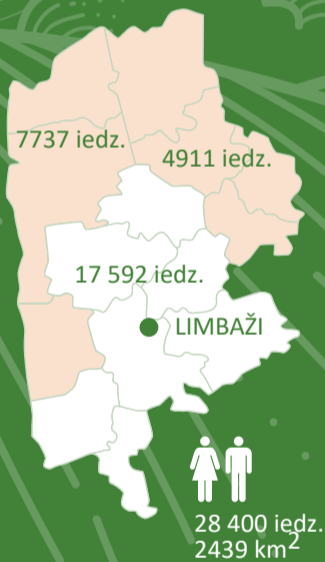
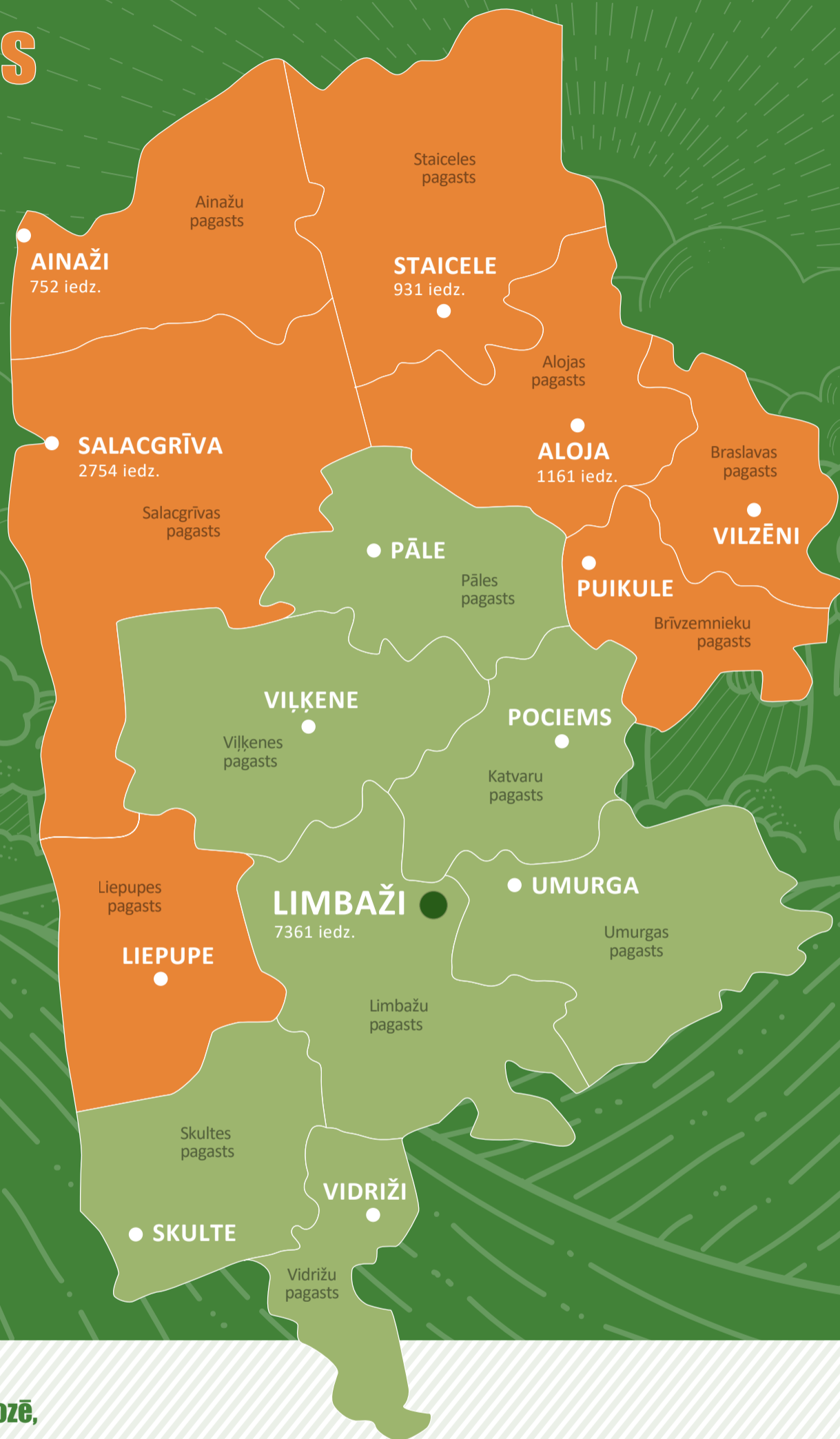

Muzeji

Limbažu muzejs
 Pāles novadpētniecības muzejs
 Bārdu dzimtas memoriālais muzejs „Rumbiņi”
 Emiļa Melngaiļa Vidrižu novadpētniecības muzejs
 Ķirbižu vides izglītības centra Meža muzejs

Plānotais Limbažu novads

Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

VARAM prognozē,

ka nelabvēlīgā demogrāfiskā situācija un negatīvās migrācijas tendences, īpaši nomaļākajos pagastos, neļaus izvairīties no tālākas depopulācijas, un sagaidāms, ka no 2018. līdz 2030. gadam iedzīvotāju skaits Limbažu novadā saruks par 16%.

Uzņēmējdarbība

Limbažos uzņēmējdarbībā ir radīta pievienotā vērtība 28,4 milj. EUR apjomā, kas ir ievērojami vairāk nekā citos lielākajos plānotajos jaunā novada centros: Salacgrīvā – 11,5 milj. EUR, Alojā–Ungurpilī – 4,4 milj. EUR, Ainažos – 2,6 milj. EUR, Staicelē – 1,6 milj. EUR apmērā.

Avots: VARAM, Apvienotā Limbažu novada profils

Limbažu novads pēc reformas

Apvienotais novads pievienotās vērtības apjoma ziņā – 68,3 miljoni EUR – apsteigtu 8 no 39 VARAM piedāvāto pašvaldību teritorijām, bet, rēķinot pievienoto vērtību uz 1 iedzīvotāju – 2,4 tūkstoši EUR – tas ierindotos 28. vietā.

Platības ziņā – 2439 km² – Limbažu apvienotais novads būtu 10. lielākais, bet iedzīvotāju skaita ziņā ar 28,4 tūkstošiem iedzīvotāju Limbažu novads ierindotos 24. vietā Latvijā.

Limbažu novads krustcelēs. Ko domā deputāti?

Ineta Zariņa: “Jauns impulss un jaunas iespējas attīstībai.”

Ja reforma tiek apstiprināta Saeimā un turpinās uzsāktais ceļš tās īstenošanai, mēs rīkosimies atbilstoši Administratīvi teritoriālā likuma pārējās noteikumiem, un darīsim kā likumā noteikts. Limbažu novada dome reformu atbalsta, un to parādījusi arī savos lēmumos. Tas ir jauns impulss un jaunas iespējas attīstībai. Ir lietas, kuras lielākā teritorijā un apvienojot vairāk resursus, var risināt labāk. Mūsu novads, atbalstot teritoriālo reformu, uzsver, ka novads ir teritoriāli vienots. Dzīve virzās uz priekšu, un pārmaiņas var būt, tā tas pasaulē notiek. Ja pārmaiņas ir grūti pieņemt – tas ir cits jautājums.

Gunta Ozola: “Jo lielāks novads, jo tas ir bagātāks.”

Kā Limbažu iedzīvotājam man patiktu, ja novads būtu tikpat liels un spēcīgs, kāds tas savulaik jau bijis. Kā Limbažu novada slimnīcas valdes locekļiem man patiktu, ja iestādei būtu viens kapitāldaļu turētājs, nevis četri, kā pašreiz. Tas aprūtinā gan lēmumu pieņemšanu, gan citas lietas. Mainās laiks un mainās reformas, taču vēsturiski Limbažu rajons jau ir bijis, iedzīvotāji tajā normāli sadzīvoja un viss bija pats par sevi saprotams. Turklāt – jo lielāks novads, jo tas ir bagātāks – vairāk iedzīvotāju, lielāki nodokļu ieņēmumi pašvaldībai un lielāks finansējums. Manuprāt, tā būtu labāk.

Aigars Legzdīņš: “Sliktāk nebūs, tikai labāk.”

Grūti pateikt, vai reforma nepieciešama tieši Limbažu novadam, taču pret ATR kā tādu iztuos neitrāli. 2009.gada reforma un bijušo rajonu sadalīšana tik sīkās teritoriālās vienībās bija kļūda, tādēļ labi saprotu šo apvienošanās ideju. Šobrīd grūti pateikt, kādu labumu tā nesīs. Droši vien pirmajā gadā situācija varētu būt diezgan sarežģīta, jo visi apvienojamie novadi ir pietiekami atšķirīgi, un kamēr tas līdzsvarosies, vienkārši nebūs. Jebkurā gadījumā pagastu cilvēkiem nekas nemainīsies. Kaut kas mainīsies administratīvajā aparātā, ceru, ka būs kādi samazinājumi un arī budžeta līdzekļi ietaupīsies. Sliktāk nebūs, tikai labāk.

Edmunds Zeidmanis: “Limbažu novads būs daudz spēcīgāks.”

Nobalsoju, lai Limbažu novads veidojas no Salacgrīvas, Alojās un Limbažu novadiem, un lai no mūsu novada netiktu atdalīts neviens pagasts. Ieguvums būs administratīvo izdevumu samazināšana un tas, ka būs lielāki. Klāt nāks Alojās pilsēta, Staicele, Ainaži, Salacgrīva. Jaunajā Limbažu novadā būs piecas pilsētas, un tas nozīmē, ka novads būs daudz spēcīgāks. Gribētu, lai visas šīs pilsētas turpina attīstīties. Administratīvā sadrumstalotība būs mazāka, un tas uzņēmējam ir pats galvenais. Jo uzņēmējam jānopelna nauda gan sev, gan arī tām sociālajām un izglītības funkcijām, ko jāveic novadam. Pēc reformas uzņēmējiem būs vieglāk.

Reinis Siliņš: “Efektīvāks līdzekļu izlietojums un mazāks birokrātiskais slogs.”

Jaunā Limbažu novada izveide dotu lielāku līdzekļu sadali, to efektīvāku izlietojumu iedzīvotāju interesēs un mazinātu birokrātisko slogu.

Lielākas iespējas būtu infrastruktūras un medicīnas pakalpojumu attīstīšanai. Tas, ka par novada centru tiks atzīta Limbažu pilsēta, nekādā veidā neietekmēs investoru piesaisti, piemēram, Salacgrīvai.

Investors izvēlas sev labvēlīgus vides, un Limbažu novads vienmēr atbalstījis uzņēmējdarbību – gan realizējot lielus projektus, gan uzlabojot infrastruktūru. Vai tas tiek darīts Limbažos, vai kādā citā pagastā, uzņēmējiem par to nevajadzētu būt bažām. Domājam arī par jaunu darba vietu piesaisti, tā uzlabojot iespējas darba tirgus piekļuvei, tādējādi palielinot gan iedzīvotāju skaitu, gan novada ienākumus.

Māris Beļauņieks: “Vispirms vajadzēja tikt galā pašvaldību otro līmeni”

Nav pareizi, ka komunikācija par reformu notiek tikai vienā virzienā.

Manuprāt, vispirms vajadzēja sākt ar pašvaldību otro līmeni, un tikai tad domāt par pirmo līmeni. Pašvaldības ir pārāk atšķirīgas izmēru, cilvēku skaita un naudas resursu ziņā. Ja pašpietiekamas pašvaldības, kuras nesaņem naudu no Pašvaldību izlīdzināšanas fonda, ir tikai Pierīgā, tad kaut kas ar naudas sadalīšanu pašvaldībām nav pareizi.

Iedzīvotājam, kuram ir darbs un kurš spēj pats par sevi parūpēties, ikdienā no pašvaldības galvenokārt ir vajadzīgs, lai būtu skola, bērnudārzs, ceļi, kanalizācija un visi komunālie pakalpojumi. Ja tas viss notiek, nav nozīmes, vai pašvaldība ir bijušā rajona teritorijā.

Galvenais, lai šie pakalpojumi tiek sniegti.

Ģirts Vilciņš: “Pieaugs novada iedzīvotājiem sniegtās iespējas.”

Jau pašlaik pildām nozīmīgas funkcijas arī Alojās un Salacgrīvas novados, piemēram var minēt sadarbību Limbažu un Salacgrīvas novadu sporta skolā. Pēc apvienošanās tā būs vēl ciešāka un sekmīgāka. Limbažos atrodas arī daudzas valsts institūcijas, kuras sniedz pakalpojumus jebkuram iedzīvotājam. Reformas rezultātā novads iegūtu, jo būtu plašākas iespējas lielāku projektu realizācijai. Beigtos administratīvā sadrumstalotība, kas rada nevajadzīgu plaisu sistēmā, kura savulaik tika veidota kā viens rajons. Apvienojoties arī iedzīvotāju skaita ziņā iegūsim stiprāku pašvaldību, pieaugs novada iedzīvotājiem sniegtās iespējas. Tas tikai vairo izaugsmi.

Mārtiņš Aizpurietis: “Varēsim attīstīt daudz lielākus investīciju projektus.”

Lai no reformas būtu ieguvums, jāiestājas vairākiem priekšnosacījumiem. Tuvojās jaunais ES, un līdz ar to arī ERAF plānošanas periods. Šobrīd reģions ir milzīga nevienlīdzība, un, ja ES fondu finansējumu turpinās ieguldīt Rīgā, nesadalot to reģionu attīstībai, tad no reformas īstas jēgas nav. Lielākie ieguvumi droši vien būs to administratīvo izdevumu pozīcijas, kuras varēsim ietaupīt. Šos līdzekļus varēsim novirzīt iedzīvotāju labklājības celšanai, kā arī infrastruktūras attīstībai. Viss novads jāatīsta līdzsvaroti, lai nav tā, ka viena teritoriālā vienība saņem vairāk, cita – mazāk. Pozitīvi, ka naudas masa būs lielāka un novads varēs attīstīt daudz lielākus, vērienīgākus investīciju projektus.

Andris Garklāvs: “Daudzus jautājumus varēs risināt labāk.”

Limbažu novadam īpašu ieguvumu nav, taču viss jāskata kontekstā. Lielākos novados daudz labāk var risināt pietiekami daudzus jautājumus, piemēram, sadarbības izglītības, sporta un kultūras infrastruktūru uzturēšanā un izmantošanā. Tas būtu tikai loģisks risinājums. Nedomāju, ka Limbažu novads daudz iegūs, ieguvumi vairāk būs Alojai un Salacgrīvai. Bažas, ka šīs teritorijas varētu tikt atstātas novārtā, ir nepamotas. Iepriekšējās reformas laikā pagastos arī valdīja uztraukums, taču šo gadu laikā risināti daudzi pietiekoši nopietni jautājumi gan par infrastruktūras uzturēšanu, gan citās jomās. Savstarpējā sadarbība un turpmākā dzīvošana būs tikai pozitīva.

Andis Zaļaiskalns: “Jo lielāks novads, jo lielākas iespējas.”

Pēc būtības jau nekas nemainīsies, tādas pašas iespējas kā novada iedzīvotājiem bija līdz šim, būs arī turpmāk. Pakalpojumu pieejamība ir nodrošināta, un klientu apkalpošanas punkti visur paliks. Varbūt speciālistus tik daudz nevajadzēs, jo pakalpojumi būs vairāk centralizēti. Taču visi kopā varēs realizēt lielākus projektus. Jo lielāks novads, jo lielākas iespējas. Arī 2009.gada reformā pagasti baidījās, ka to teritorijas nevienu neinteresēs, taču neviens no pagastiem, kurš savulaik pievienojās mūsu novadam, nav aizmirsts. Visos pagastos, cik vien varēts, tik ir darīts – renovēti un celti bērnudārzi, skolas, kultūras nami. Bažas, ka kāds tiks aizmirsts, ir pilnīgi nepamotas. Iespējams, pirmajā momentā kaut kādas problēmas var rasties, taču ilgtermiņā būs labāk.

Taiga Plitniece: “Sadarbībā ir spēks.”

Reforma noteikti ir nepieciešama, vienīgi satrauc, ka tik daudzu novadu viedoklis atšķiras no VARAM redzējuma. Arī pretējie viedokļi ir ļoti maz uzskatīti un nav bijusi nopietna analīze. Mums visu laiku stāsta, kādi labumi gaidāmi, bet droši vien būs arī kāds mīnuss. Tomēr domāju, ka Limbažu novadu būtu ļoti atjaunot bijušā rajona ietvarā, lai Limbaži, Alojā un Salacgrīva būtu vienoti. Tā infrastruktūra, kuru visi kopā lietojam, jau paliks, tikai novada aprīse būs savādāka. Kopējā infrastruktūra, pakalpojumu pieejamība un skolu tīkls bija diezgan labi sakārtoti arī rajona ietvaros. Šī sadarbība nav pazudusi, tā turpinās dažādās specifiskās jomās, un tajā ir spēks.

Limbažu novads krustcelēs. Ko domā deputāti?

Ziedonis Rubezis:

“Mazākos novadus reforma skars sāpīgāk.”

Neko īpaši pozitīvu reformā nesaskatu, taču neko negatīvu arī nē. Novads būs lielākā ietvarā, sāksies jauna dzīves plānošana, bet tas notiks administratīvā, pārvaldības līmenī. Iedzīvotājus tas īpaši neskars. Taču kopumā tas būs pietiekami sarežģīti, jo veidosies jauns mehānisms, kuru būs jāsāk darbināt no nulles. Ja taisām reformu, nekādām atļaidēm vajadzētu būt. Pateikt, ka attiecīgā teritorijā būs tādas un tādas pašvaldības, un, ņemot vērā pašreizējo situāciju, lielā mērā pieturēties pie tā ietvara, kāds bija pirms 2009. gada reformas. Mazākos novadus reforma skars sāpīgāk. Līdzīgi kā iepriekšējā reformā, kad vietējā vara it kā tika attālināta no vietējā iedzīvotāja. Taču valsts kontekstā reforma ir vajadzīga.

Gundars Plešs: “Būtiski ir sociālekonomiskie faktori.”

Limbažu novadam reforma nav ļoti aktuāla, savā ziņā esam pašpietiekami. Taču tādi reformas vadmotīvi kā nākotnes redzējums, demogrāfiskā situācija, lielāka finanšu piesaiste, ir atbalstāmi. Šie dažādie sociālekonomiskie faktori arī ir būtiski. Iespējams, ir arī neliels sentiments vēl no tiem laikiem, kad bijām plašāka teritorija. Ja jaunajā novadā patriots redzu, ka ATR var uzlabot šī reģiona iedzīvotāju dzīves kvalitāti. Reformas īstenošanas veiksmes skala, ļoti cerams, varētu būt krietni virs vidējās. **LV**

runām nevajadzētu būt. Varbūt sākotnēji deputātu starpā valdītu nosacīts separātisms. Mani uzrunāja Pūces kunga minētais – “nav runa, ka kādam kaut ko vajadzētu pievienot, vienkārši tiek veidotas jaunas struktūras, lai varētu veiksmīgāk darboties.” Varbūt tā šo reformu arī jāuztver. Tomēr jebkāda esošā novada transformācija, kas saistīta ar teritorijas zaudējumiem, atšķelšanu būtu sāpīga ne tikai emocionāli.

Jānis Bārbalis:

“Varētu būt labāka, caurspīdīgāka pārvaldība.”

Iedzīvotājs nekādu ietekmi nejutīs, vismaz sākotnēji. Ietekme būs vairāk pozitīva nekā negatīva. Potenciālais ieguvums varētu būt labāka, caurspīdīgāka pārvaldība. Viennozīmīgi deputātu skaita samazinājums. Esot pašvaldības deputātam, skaidri redzu, ka 2/3 deputātu no līdzšinējo 3 novadu deputātu skaita, absolūti nav nepieciešami un arī plānoto 19 vietā pilnīgi pietiktu ar 15 deputātu vietām pēc apvienošanās. Jo no lēmumu pieņemšanas kvalitātes ir atkarīga visa novada iedzīvotāju labklājība. Zaudējumi, protams, ir un būs arī turpmāk, jo acimredzot sabiedrība nav gatava jau rīt izveidot ideālu pārvaldi, kur visi būtu apmierināti. Jāņem vērā, ka mēs esam salīdzinoši jauna demokrātija un joprojām esam spiesti veltīt līdzekļus sekām ļoti daudzās jomās, kas mums palikušas kā valstij pēc padomju okupācijas. Kā Limbažu novada un bijušā Limbažu rajona patriots redzu, ka ATR var uzlabot šī reģiona iedzīvotāju dzīves kvalitāti. Reformas īstenošanas veiksmes skala, ļoti cerams, varētu būt krietni virs vidējās. **LV**

TĀ DOMĀ KAIMIŅOS

Valdis Bārda: “Neatbildētu jautājumu ir ļoti daudz.”

Alojas novada domes priekšsēdētājs Valdis Bārda Ministru kabineta sēdē, kurā tika skatīts VARAM konceptuālais ziņojums “Par administratīvi teritoriālo iedalījumu”, aicināja ministrus ieklausīties pašvaldības vadītāju teiktajā, lai ATR nenonāktu situācijā, kurā vispirms “uzbūvē daudzdzīvokļu dzīvojamu māju un tikai pēc tam domā, kā pievilkt elektrību, apkuri vai kanalizāciju”. Taču pašvaldību viedoklis tā arī neesot sadzirdēts. Tādēļ nepārsteidz, ka Valdis Bārda kā uz pašu reformu, tā uz Alojas, Salacgrīvas un Limbažu novadu apvienošanu raugās skeptiski.

Valdis Bārda uzsver, ka joprojām tiek runāts tikai par karti un robežām, bet netiek skartas ļoti daudzas būtiskas lietas. “Netiek runāts par izglītību, tai skaitā par profesionālo un augstāko, nav skaidrs, kas notiks ar medicīnas iestādēm, pasažieru pārvadājumiem, kā notiks finansējuma sadale un kas būs ar pašvaldību esošajām kredītaistībām – vai tās saņems jaunizveidotie novadi? Šo uzskaitījumu var turpināt vēl un vēl,” saka Alojas novada domes priekšsēdētājs.

Taču kamēr pašvaldību vadītāji visā Latvijā gaida un nesaņem atbildes uz šiem un daudziem citiem jautājumiem, administratīvi teritoriālā reforma tiek strauji virzīta uz priekšu. Iemesls steigai ir – jauno pašvaldību vēlēšanām jānotiek jau 2021. gada jūlijā, bet Eiropas likumdošana nosaka, ka visiem

likumdošanas aktiem jābūt gataviem gadu iepriekš, jau 2020. gada jūnijā. Taču, pēc Valda Bārda teiktā, vienkārši pārzīmējot karti nekas nemainīsies, un nevienlīdzība starp pārējiem valsts reģioniem un Rīgu un Pierīgu nemazināsies.

Tiek uzsvērts, ka ATR ir 1998. gadā iesāktās teritoriālas refor-

” Pašvaldības nekad nebūs vienādas, jo pirmkārt jau atšķiras to iedzīvotāju blīvums. Vai var maz salīdzināt Alojas novada un Pierīgas iedzīvotāju blīvumu?

mas turpinājums, kura pieļāva pašvaldībām apvienoties brīvprātīgi, bet to izdarīja tikai nedaudzas pašvaldības. Tādēļ arī Saeima uzticēja VARAM veikt

reformu piespiedu kārtā. Taču, kā norāda Valdis Bārda, ja reiz Saeima lēmusi, ka iepriekšējā reforma nav sasniegusi likumā noteiktos mērķus, tad jāvērtē arī otrā līmeņa pašvaldību, vai, kā teikts iepriekšējā reformā, aprīņu veidošana. No reformas pašreizējā variantā viņš lielus ieguvumus neredz. “Ja novadus

tikai vienkārši apvienos, mēs ļoti daudz naudas iztērēsim jaunu administratīvo attīstības plānu rakstīšanai, jaunu sistēmu un struktūru veidošanai, bet nau-

Alojas novada domes priekšsēdētājs Valdis Bārda par pašreizējo reformas variantu ir ļoti skeptisks, uzsverot, ka pašvaldības tiek uzklaušātas, nevis sadzirdētas.

das līdzekļus pašvaldībās tas nepalielinās. Gluži pretēji – drīzāk mēs to zaudēsim, jo visi šie pasākumi arī maksās naudu, turklāt nebūt ne mazu. Ja iepriekš viss nav izrunāts, un novadi vienkārši ar varu tiks salikti kopā, nekas labs tur nesanāks,” norāda Alojas novada vadītājs. “Es neredzu nevienu punktu, kādā veidā mēs uzlabosim uzņēmējdarbību, bet tas ir atslēgas jautājums novada labklājībai. Uzņēmējiem nepieciešama sakārtota infrastruktūra, un lielu lomu te spēlē ceļi. Konkrēta plāna šī jautājuma risināšanai nav. Ir izskanējis, ka nauda autoceļiem būs, taču atbildi, no kurienes finansējums tiks rasts, nespēj dot ne Satiksmes, ne Finanšu ministrija,” saka Valdis Bārda.

Ceļu kvalitāte un to uzturēšanas izmaksas nūdien ir viens no sāpīgākajiem jautājumiem. Ir zināms, ka aptuveni četri tūkstoši kilometru no ceļu tīkla zaudējuši

valsts nozīmi un jau ilgāku laiku tiek plānots šos ceļus nodot pašvaldību īpašumā. Taču realitātē daudzos novados ir valsts īpašumā esoši ceļi, pa kuriem rudenos un ziemās izbraukt ir tikpat kā neiespējami. Valsts neko nedara to savešanai kārtībā, bet pašvaldība neko nevarot darīt, jo ceļš tai vienkārši nepieder. Varbūt reforma šajā ziņā nesīs pozitīvas pārmaiņas? Valdis Bārda šai jautājumā ir skeptisks un kā piemēru min nenoasfaltēto zemes ceļu no Mazsalacas līdz Staicelei jeb “Ziemeļu stīgu”. “Šis jautājums jau gadiem ilgi netiek risināts, bet lieta tā, ka tas ir valsts, nevis pašvaldības ceļš, un, arī saliekot novadus kopā, to neviens nerisinās. Mazsalaca būs pie Valmieras novada, Aloja – pie Limbažu novada, bet “Ziemeļu stīga” kā bijusi tā paliks valsts ceļš,” saka Bārda.

Valdis Bārda: “Neatbildētu jautājumu ir ļoti daudz.”

► Turpinājums no 11. lpp.

Pēc Valda Bārdas domām lielākā bēda ir tā, ka netiek vērtēta pakalpojumu kvalitāte iedzīvotājiem. “Ministrs Pūce atzinis, ka mēs taisām lielākus novadus, lai iekonomētu naudu, diemžēl runas par to, kā mēs attīstīsim ceļus, kā administratīvajos centros esošie pakalpojumi būs pieejami iedzīvotājiem pierobežā, nav. Tāpat paziņots, ka ar reformu tiks atrisinātas bezdarba problēmas un būs pietiekami laba mobilitāte, lai cilvēki varētu braukt strādāt uz novadu centriem. Taču šobrīd realitāte ir

cita – patiesībā visos novados trūkst darbaspēka un dzīvojamās platības. Kā reforma to atrisinās? Pieņemsim, ka jauna ģimene atradīs darbu kaut kur Pierīgā, ar valsts atbalstu saņems kredītu savam pirmajam mājoklim, visticamāk, vienistabas dzīvoklim, ģimene augs, bet bērnudārzā vietas nav, skolā vietas nav... Taču līdzko pašvaldība cels klāt bērnudārzus un skolas, tā izrādīsies, ka ar esošo ceļu infrastruktūru vairs nepietiek, un būs jādomā, kur ņemt naudu tās izbūvei. Vienīgā atbilde no VARAM ir, ka par to lems jaunievēlētie deputāti...”

Valdis Bārda norāda: “Ik pa laikam tiek uzsvērts, ka Latvijā ir daudzas pašvaldības, kuras pašas par sevi parūpēties nespēj un kurām šī iemesla dēļ apvienošanās lielākos un spēcīgākos novados ir nepieciešama. Kādēļ šīs pašvaldības netiek nosauktas vārdā? Kādēļ netiek minētas konkrētas jomas, ar kurām tās netiek galā,” viņš retoriski vaicā. Vēl no ministrijas puses izskanējuši pāremtumi, ka pašvaldībās valda ļoti liels normatīvisms, ir pieaudzis dokumentu apjoms, bet pēc ATR šī nasta kļūstot vieglāka. Taču, kā norāda Alojās novada domes priekšsēdētājs, pašvaldībām no

valsts tiek deleģētas arvien jaunās funkcijas, nauda to veikšanai neseko, un nav skaidrs, kas šajā ziņā pēc novadu apvienošanas varētu mainīties.

“Viens no galvenajiem uzstādījumiem ir, ka pašvaldībām pēc reformas jābūt vienādām un spēcīgām. Taču nedomāju, ka teiksim, Liepājas novads būs vienāds ar Līvāniem. Pašvaldības nekad nebūs vienādas, jo pirmkārt jau atšķiras to iedzīvotāju blīvums. Vai var maz salīdzināt Alojās novada un Pierīgas iedzīvotāju blīvumu? Nevar. Tāpēc noteikti jābūt šķērsubsidijām, jo pārvaldīt tādu teritoriju un

tās infrastruktūru nebūt nav vienkārši. Jo īpaši jādomā par ceļu infrastruktūru, jo lauksaimniecības produkcija un koksne jau nerodas novadu centros, bet gan lauku rajonos.”

Valdis Bārda saka, ka, runājot par novadu apvienošanu, noteikti jāieklausās arī iedzīvotāju viedoklī. Tāpat arī uzņēmējiem ir savs vārds sakāms, un tas varētu ieviest vēl daudzas korekcijas. Alojās novada domes priekšsēdētājs uzsver – nav pareizi, ka sarunās ar VARAM netiek izskatīti nekādi citi varianti, un pašvaldību viedoklis tiek tikai uzklauss, nevis sadzirdēts. **LVZ**

Dagnis Straubergs: “Pūces sagatavotā “prece” ir nekvalitatīva.”

Pēc 2009. gada administratīvi teritoriālās reformas Salacgrīvas novads izveidojās kā Vidzemes piekrastes novads, apvienojot piejūras pilsētas un to lauku teritorijas – Ainažus un Salacgrīvu, kā arī Liepupes pagastu. Tagad nolemts Salacgrīvas novadu atkal apvienot ar Limbažu novadu, bet salacgrīvieši par to nav sajūsmā. Salacgrīvas novada iedzīvotāju aptaujā 94% atzinuši, ka neatbalsta VARAM piedāvāto reformas variantu.

“2009. gada teritoriālā reforma netika novesta līdz galam, jo, izveidojot novadus, jautājums netika skatīts kopsakarībās ar otru teritoriālās reformas uzstādījumu – izveidot apriņķu pašvaldības,” saka Salacgrīvas novada domes priekšsēdētājs Dagnis Straubergs. Šis otrā līmeņa pašvaldības varēja balstīt uz iepriekšējo plānošanas reģionu bāzes, tādējādi izveidojot piecus reģionus un sadalot funkcijas starp esošajām pašvaldībām un valsti. Savulaik, pildot Rīgas plānošanas reģiona attīstības padomes priekšsēdētāja pienākumus, Dagnis Straubergs ne reizi vien iestājies par nepieciešamību deleģēt plānošanas reģioniem vairāk funkcijas. “Tas būtu jāvis pārvarēt katras pašvaldības robežas dažādos globālāka mēroga jautājumos, un šodien mums nebūtu jātaisā revolūcija,” viņš saka.

“Par to, kāda būs pašreizējā administratīvi teritoriālā reforma, ir jālemj Saeimai, taču, ja tiks pieņemta VARAM ministra Jūra Pūces reformas versija ar viņa piedāvātajiem kritērijiem, tad runāt par otrā līmeņa izveidi vairs nav jēgas,” teic Dagnis Straubergs. Otrā līmeņa pašvaldību galvenā funkcija būtu plānošana, taču pēc tik lielu novadu izveides, kā piedāvā VARAM, šī plānošanas jēga zūd. Dagna Strauberga ieskatā reforma sāktu no nepareizās puses. Ja reforma gribēja veikt pašvaldību izmēru palielināšanai, tad sākumā

vajadzēja runāt par to funkcijām, par pirmā un otrā līmeņa pašvaldību izveidi un valsts pārvaldes funkciju deleģēšanu reģioniem. Vajadzējās stratēģiski izanalizēt, kāda ir kuras pašvaldības specializācija, ko valsts pēc šīs reformas iegūs, nevis tikai mehāniski pēc padomju laika principiem pārzīmēt atpakaļ kādreizējo rajonu kartes.

“Mani kā piekrastes pašvaldību apvienības vadītāju izbrīnītas, ka jaunajā novadu kartē piekrastē, kas atzīta par īpaši svarī-

par tiem vairs nelems. Tikš izveidota lielāka kopiena, kura tad arī lems par visiem resursiem atkarībā no tā, cik liela vai maza būs konkrētās apdzīvotās vietas pārstāvēniecība jaunajā domē. Citiem vārdiem sakot, tas, kas bija mazs, vairs nebūs nekas, bet tas, kas bija svarīgs, kļūs mazsvarīgs. Tā es to varētu raksturot pēc politiskās pārvaldības un iedzīvotāju nozīmes šajā kopīgajā organizācijā.”

Dagnis Straubergs uzsver, ka neskaidrību joprojām ir ļoti, ļoti

”Iedzīvotāju viedoklis valdību neinteresē. Jā, Juris Pūce atzina, ka konsultācijas ir vajadzīgas, taču tanī pašā laikā viņš paziņo – būs tā, kā ministrija ir lēmusi, un viss.

gu teritoriju, tikai trīs attīstības centri atrodas pie ūdens – Rīga, Liepāja un Ventspils. No Rīgas līdz Igaunijas robežai neviens attīstības centrs šajā teritorijā nav paredzēts. Kāpēc netiek izvērtēts šis potenciāls, ostu un robežu tuvums? No sākuma jāizvērtē novadu vērtības un izejot no tā arī jābūvē jaunus novadus,” saka Salacgrīvas novada vadītājs.

“Ko īsti nozīmē Pūces piedāvātā reforma?” ministrijas izstrādāto variantu analizē Dagnis Straubergs. “Ja līdz šim jūs pašī lēmāt par saviem līdzekļiem, tad tagad konkrētā kopiena vai pašvaldība

daudz. “Ja ir vēlme kaut ko mainīt, tad jāsaprot, kādu efektu tas dos. Piemēram, mainot datorprogrammu, iesaka – ja nevar dabūt 30% efektivitāti, tad jēgas to mainīt nav. VARAM piedāvātajai administratīvi teritoriālajai reformai es neredzu nevienu procentu ieguvuma. Protams, ja reforma notiks, tad ar šo faktu būs jārēķinās, taču nav skaidrs, kas notiks ar tarifiem, pašvaldību kapitālsabiedrībām, to iepriekš iesāktajiem projektiem un arī ar katras vietvaras finansiālo stāvokli. Ir turīgākas un nabadzīgākas pašvaldības, ir tādas,

Salacgrīvas novada domes priekšsēdētājs Dagnis Straubergs, ka plānotā reforma nedos nevienu procentu ieguvuma.

kuras vairāk tērējušas līdzekļus savām vajadzībām... Pēc reformas visi šie līdzekļi tiks samesti vienā kopīgā katlā. Rezultātā pašvaldības, kuras ir plānojušas un uzkrājušas līdzekļus kādiem saviem nākotnes plāniem un projektiem, būs apdraudētas, jo, būsīm realisti, katra iepriekšējā teritorija ar savu līdzšinējo budžetu un kredītresursiem ilgi nedzīvos.”

Salacgrīvas novada iedzīvotāji ir apņēmības pilni vērsties gan Seimā, gan iet visus citus likumiskos ceļus sava viedokļa aizstāvēšanai. Arī Eiropas Vietējo pašvaldību harta nosaka: vietējās varas teritoriju robežu izmaiņas nav atļauts izdarīt bez iepriekšējas konsultēšanās ar attiecīgo vietējo varu, pēc iespējas ar referendumu palīdzību, kur tas ir likumīgi atļauts. “Latvijas gadījumā referendumi aizliegti nav, tikai valdība tos nevēlas redzēt,” saka Dagnis Straubergs. “Iedzīvotāju viedoklis valdību neinteresē. Jā, Juris Pūce atzina, ka konsultācijas ir vajadzīgas, taču tanī pašā laikā viņš paziņo – būs tā, kā ministrija ir lēmusi, un viss. Tas neatbilst nekādam konsultāciju garam. Uzdevām jautājumu – vai analizēti arī kādi citi risinājumi, un atbilde skanē-

ja – nav skatīti un netaisāms to darīt. Tīkmēr Pūces kungs radio un televīzijas sižetos bārsta politiskus paziņojumus un runā par milzīgām reformas rezultātā iekonomējamām summām, nu gluži kā preču reklāmās. Diemžēl viņa sagatavotā “prece” ir nekvalitatīva,” ir pārliecināts Salacgrīvas novada domes priekšsēdētājs. “Ar valdību nav iespējams diskutēt, taču mēs ceram, ka daudzu Latvijas pašvaldību iedzīvotāju viedokļos ieklausīsies vismaz Saeima. Šobrīd ir iespāids, ka valdība pašvaldībās vēlas redzēt nevis iedzīvotāju deleģētus pārstāvjus, kuri lemj par viņu naudu, bet gan izveidot izpilddirekcijas gluži kā padomju laikos.” **LVZ**

«Limbažu Novada Ziņas»
Iznāk 1 reizi mēnesī,
8690 eksemplāri
Izdevējs – Limbažu
novada pašvaldība
Administratīvā nodaļa – Rīgas
iela 16, Limbaži, LV-4001
e-pasts komunikacija@
limbazi.lv,
tālr. 64020410, www.limbazi.lv
Iespiesta SIA “Poligrāfijas
grupa Mūkusalā”
Makets – “Tēls PR”